

OSREDNJA
KNJIŽNICA
VELENJE

RUDAR

ČASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE, ŠTEVILKA 7, OKTOBER 2000, LETO XXXIV

Izdajatelj**Premogovnik Velenje****Ureja uredniški odbor**

Božena Steiner, Diana Janežič, Dragica Marinšek, Ivo Hans Avberšek, Aca Poles, Peter Pušnik, Boris Potrč, Jože Kožar.

Glavna urednica

Diana Janežič

Novinarka in lektorica

Dragica Marinšek

Oblikovanje

Ivo Hans Avberšek

Grafična priprava

NAŠ ČAS, d.o.o. Velenje

Tisk

Tiskarna Velenje

Naklada

4000 izvodov

Naslov

RUDAR, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. (063) 871-465 int. 18-15, fax (063) 869-131,

E-mail Diana.Janezic@rlv.si,
Ivo.Avbersek@rlv.si

Glasilo Rudar je brezplačno.

Prihodnja številka Rudarja izide konec novembra.

Prispevke zanj lahko pošljete v uredništvo najpozneje do 20. novembra 2000.

Naslovnica

DELOVIŠČE DRTIJSČICA

foto:

Ivan Pečovnik

stran 4

Premogovnik Velenje skuša v zadnjih letih svoje znanje in izkušnje prenesti tudi na področja, ki niso neposredno vezana na pridobivanje premoga. Leta in leta smo bili vajeni, da je samo ena pot na delo in da se delovni čas ne spreminja. Zdaj pa je za nekatere naše sodelavce nenadoma vse drugače. Delovišča Premogovnika Velenje so razpršena po vseh koncih Slovenije in nekaterim sodelavcem se je na svoje delovišče treba zapeljati prav do italijanske meje.

stran 5

Za izboljšanje odnosa Premogovnika do okolja smo v sistemu ravnanja z okoljem postavili niz ciljev. Z njimi želimo doseči zmanjšanje obremenjevanja okolja, ugoditi zahtevam ali znižati stroške pri porabi naravnih virov. Zadnji pregled izvajanja programov je bil v septembru, kjer so bili ugotovljeni upravičeni časovni zamiki pri izvajanju nekaterih programov, potrjeni pa so bili že tudi dokončani programi pri okoljskih segmentih voda in zrak.

strani 8 in 9

Invalidsko podjetje HTZ je v prvih šestih mesecih leta poslovalo z dobičkom in trend dobrega poslovanja se nadaljuje tudi proti koncu leta. "Morda je res, da na začetku nismo zaznali, kako velik obseg nalog in odgovornosti nas čaka in nas še danes kakšna zadeva preseneti. Smo se pa uspeli v prvih devetih mesecih potrditi kot dobra ekipa, vložili smo veliko znanja in energije in smo uspešni pri opravljanju svojih nalog," je povedal direktor IP HTZ Franc Druks.

Tokratni številki Rudarja je priložena zgibanka "Idej je kot listja jeseni." Z njo vas v Službi za realizacijo poslovnih idej vabijo, da prijavite svoje ideje, zamisli in koristne predloge.

"Tudi če vaša ideja, koristen predlog ali poslovna zamisel ni izdelana ali opremljena z vsemi ustreznimi načrti, nam jo zaupajte in bomo za to poskrbeli mi. Vsekakor lahko s skupnimi močmi pripeljemo vsako dobro idejo tudi do realizacije!"

Na svoje delovišče se je treba zapeljati prav do italijanske meje

Premogovnik Velenje skuša v zadnjih letih svoje znanje in izkušnje prenesti tudi na področja, ki niso neposredno vezana na pridobivanje premoga. Vsekakor je to posledica naše skupne želje, da bi sledili spremembam, ki jih narekujejo priključevanje Slovenije Evropski uniji, gospodarske in družbene spremembe v Sloveniji in navsezadnje vsa dogajanja v našem energetskega sistemu.

Ohranjanje delovnih mest samo v procesu pridobivanja premoga je vsak dan manj zanesljivo. Iskanje možnosti, da bi rudarji in drugi delavci v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje lahko uspešno tržili svoje znanje, izkušnje, ustvarjalnost in sposobnosti, je že pokazalo prve uspehe.

Leta in leta smo bili vajeni, da je samo ena pot na delo in da se delovni čas ne spreminja. Zdaj pa je za nekatere naše sodelavce nenadoma vse drugače. Delovišča Premogovnika Velenje so razpršena po vseh koncih Slovenije in nekaterim sodelavcem se je na svoje delovišče treba zapeljati prav do italijanske meje.

Kljub začetnim težavam že lahko dajemo prve ocene, ki kažejo čedalje večjo uspešnost pri uresničevanju zastavljenih ciljev na področju tako imenovane eksterne dejavnosti. Takšni uspehi pomenijo za izvajalce velik izziv. Pri tem jim je v oporo medsebojno povezovanje s premogovniško dejavnostjo.

Za nadaljnji razvoj te dejavnosti bi bilo treba povečati tehnično in menedžersko znanje, nujna pa bi bila tudi večja tehnična opremljenost. Zagotovo pa lahko trdimo, da naši delavci na Drtiščici, na Soči in v Celju že sedaj kažejo velik elan in ustvarjajo novo konkurenco v slovenskem prostoru.

mag. Marjan Hudej, direktor projektov

Obiskali smo delovišče
Premogovnika Velenje v Celju

Vlaki pa nemoteno vozijo

Potniki, ki se na celjsko železniško postajo pripeljejo iz smeri Laškega, zagotovo ne vedo, da se nekaj deset metrov pred postajo zapeljejo nad glavami rudarjev. Zakaj pa bi rudarji bili pod železniškimi tiri? A so, po šest jih je na izmeno, delajo pa v treh izmenah vse dni, razen nedelje, in pod štirimi železniškimi tiri izdelujejo kanalizacijski rov. Dolg bo 62 metrov - 25. oktobra je bila narejena polovica rova - in bo na plano pogledal okoli 15. novembra na obrežju Savinje.

Premogovnik Velenje je podizvajalec Podjetja za urejanje voda Celje, ki želi z rovom pod železniškimi tiri speljati kanalizacijo v čistilno napravo. Delo je težavno zaradi terena in odgovorno zaradi zahteve, da železniški promet ne sme biti moten. V Premogovniku Velenje smo bili prepričani, da bi to delo lahko izpeljali, in kot kaže tudi bo tako. Potem ko so delavci izkopali gradbeno jamo in pripravili portal na obeh straneh rova, so se zarili v teren.

Tehnični vodja gradbišča je Miran Hudournik, operativni vodja gradbišča pa **Mirko Lenart**, ki je predstavil razmere na delovišču: "Na delo zelo vpliva vreme, saj delamo na nivoju podtalnice. Ko smo pričeli z delom, je bilo precej deževno. Podtalnica je narasla za več kot meter in smo delali v vodi. Podtalnico pravzaprav ves čas črpamo in odvajamo v Voglajno. Zdaj hitimo z delom, dokler je vreme suho. Druga ovira pri delu je bilo zagotavljanje nemotenega železniškega prometa, saj nismo smeli dovoliti, da bi prišlo do večjih zruškov in poseganja terena na površini. Material, skozi katerega se prebijamo, nam tudi ne olajšuje dela, ker je zelo sipek. Gre za rečni prod in nasut material."

"Zaradi tega v teren pred izkopom injektiramo betonsko mešanico in zabijemo profilirane jeklene deske, nato pa rov

podgrajujemo z tridelnim ojačanim profilom jeklenega ločnega podporja," je razložil **Miran Hudournik**. "Za ločnim podporjem vgrajujemo mrežo in ga obrizgamo z betonom. Ko bo rov prebit, bomo naredili še končni obrizg oboda rova, v tla vgradili talne loke in položili mulde z odtočnim kanalom ter vse zaščitili s posebnim premazom za hidroizolacijo. Naši dnevni napredki so od 2 do 2,5 metra, kar je glede na razmere v rovu kar dobro. Pričakujemo, da bomo rov prebili do 15. novembra, nato pa v mesecu dni, do 15. decembra, opravili še vsa druga dela in posel zaključili."

Delavci v rovu natančno čutijo, kdaj nad njimi zapelje vlak, posebej če je to tovorni. Tresljaji so močni, a dosedaj je že opravljen del rova zdržal in z rovom so že prišli pod vsemi železniškimi tiri. Železniški promet zaradi njihovega dela ni stal niti minute. Tudi ko so na začetku del teden dni na površini med tiri vrtali luknje za sidra, skozi katere so kasneje injektirali maso, so vlaki nemoteno vozili, delavce pa je na prihod vlaka opozarjal čuvaj.

Marijan Leljak je eden od osemnajstih delavcev v tem rovu. Je kvalificirani zidar in je 26 let zaposlen pri Premogovniku Velenje. Na delovišču v Celju je vodja priprave in prvopisani v izmeni. "Delo poteka dobro, čeprav počasi zaradi težavnega terena in sipkega materiala. To je v glavnem rečni prod in prihaja do manjših zruškov. Temu smo morali prilagoditi način izkopa in podgradnje. Odkopani material spravljamo iz rova s skatom, po ceveh pa s površine prihaja betonska mešanica za obrizg rova."

Marijan Leljak že pet let dela po različnih deloviščih in si je nabral že veliko izkušenj. "Bolje je seveda delati v premogovniku, kjer so delovne razmere boljše, ampak zdaj sem se že navadil dela na terenu. Na delovišče in domov nas pripelje kombi; malico vzamemo v Premogovniku. Smo dobra delovna ekipa. Delo poteka brez nesreč in upamo, da bo tako tudi do konca."

Marjan Leljak (zgoraj), Mirko Lenart in Miran Hudournik (levo in desno spodaj)

Diana Janežič

Programe uresničujemo

Ravnanje z okoljem

Za izboljšanje odnosa Premogovnika do okolja smo v sistemu ravnanja z okoljem postavili niz ciljev. Z njimi želimo doseči zmanjšanje obremenjevanja okolja, ugoditi zakonskim zahtevam ali znižati stroške pri porabi naravnih virov. Za doseganje ciljev smo oblikovali programe, ki določajo roke za njihovo doseganje, odgovorne osebe za njihovo izvedbo in vire sredstev, potrebnih za njihovo realizacijo. V programih so opisani tudi kontrolni mejniki, ki jih projektni svet večkrat letno preverja in v primeru odstopanj ustrezno ukrepa.

Zadnji pregled izvajanja programov je bil v septembru, kjer so bili ugotovljeni upravičeni časovni zamiki pri izvajanju programov na področjih: energetika, izobraževanje, odpadki, hrup in surovine. Potrjeni so bili dokončani programi na področjih voda in zrak, kjer pa bo treba uspešnost njihove izvedbe spremljati z ustreznimi monitoringi. Izvajanje drugih programov bomo še enkrat verificirali pred strateško konferenco, da bi na njej lahko postavili smernice okoljskim dejavnostim v letu 2001.

Navajamo tri primere!

Eden od programov, ki je realiziran, je **daljinski nadzor porabe komunalne vode**. Ta zajema nadzor porabe komunalne vode, ki jo dobavlja Komunalno podjetje Velenje, na vseh večjih obračunskih odjemnih mestih za Premogovnik Velenje. Rezultati so že vidni in očitni, saj se je investicija v sistem daljinskega nadzora porabe komunalne vode v višini 4 mio SIT povrnila prej kot v 6 mesecih.

Letos je bila poraba komunalne pitne vode v prvih devetih mesecih 288.862 m³ in se je v primerjavi s porabo v enakem obdobju leta 1999 (382.987 m³) zmanjšala za 24,6 odstotka. Stroški za porabljeno vodo za enako obdobje so se znižali za 15,5 odstotka; s 65,4 milijona SIT v letu 1999 na 55,2 milijona SIT v letu 2000. Manjši prihranek pri stroških kot bi lahko bil glede na manjšo porabo je posledica uvedbe

DDV v sredini leta 1999 (povečanje davkov s 5 odstotkov na 8) ter zvišanja cen za vodo.

Cilj okoljskega segmenta **zrak** je ohranjanje emisij na ventilatorskih postajah pod mejnimi dovoljenimi koncentracijami, dosegli pa naj bi ga tudi z izvajanjem rednih meritev emisij odpadnega zraka. Te meritve je letos poletni na ventilatorskih postajah Hrastovec in Šoštanj izvedel Zavod za varstvo pri delu iz Ljubljane in ugotovil, da je emisija vseh merjenih snovi znatno nižja od mejnih vrednosti.

Eden od programov v okoljskem segmentu **energetika** je **sistem za nadzor konične energije in sistem za avtomatizacijo kompenzacije jalove energije** s ciljem, da bi zmanjšali porabo električne energije in količino jalove električne energije. Sistem za nadzor konične energije v Premogovniku Velenje deluje že 10 let in je investicijo vanj že večkratno povrnil. Na mesec namreč z nadzorom porabe konične energije privarčujemo od 2 do 6 milijonov SIT, na leto pa med 30 in 40 milijoni SIT. Stari sistem je bil letos obnovljen in je začel delovati 1. novembra. Načrtujemo, da bomo z njim prihranili še 10 odstotkov več. Pripravljen je tudi že projekt za avtomatizacijo kompenzacije jalove energije, z realizacijo te zamisli pa bomo jalovo energijo zmanjšali na minimum in tako energijo, ki jo prejemamo, kvalitetno porabili.

Diana Janežič

VARČUJMO Z VODO!

PROIZVODNJA SEPTEMBER 2000

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK	- PRIMANJ.	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	69.800	64.000	63.100	-6.700	-900	90,40	98,59	3.155
PESJE - ŠKALE	257.200	316.000	253.890	-3.310	-62.110	98,71	80,34	12.695
PRIPRAVE	10.000	20.000	17.010	7.010	-2.990	170,10	85,05	851
PREMOGOVNIK	337.000	400.000	334.000	-3.000	-66.000	99,11	83,50	16.700

Z inovacijami smo ustvarili za 41 milijonov tolarjev gospodarskega prihranka

Idej je kot listja jeseni

S postavitvijo službe SRPZ (Službe za realizacijo poslovnih zamisli) in izdajo noveliranega Pravilnika ter Poslovnika o realizaciji poslovnih idej in zamisli imamo zaposleni v Premogovniku Velenje možnost, da svoje ideje, zamisli ali koristne predloge javno predstavimo. V predstavitev sistema je bilo vložena precej truda, časa in energije.

Trenutni rezultati so predstavljeni v spodnji tabeli.

	1. - 9. 2000	1. - 9. 1999	indeks
število prijavljenih predlogov	37	16	231
število delavcev, ki so prijaviili predloge	30	14	214
število rešenih predlogov (novih in iz preteklih let)	21	16	131
število nagrajenih predlogov	18	17	106
letna gospodarska korist skupaj v SIT	41.450.543,20	24.887.288,30	166
izplačano za nagrade skupaj v SIT	1.755.401,40	1.625.636,10	108

Iz tabele je razvidno, da smo v prvih devetih mesecih ustvarili za dobrih 41 milijonov tolarjev gospodarske koristi.

Je to veliko, malo ali ravno prav? Sodbo prepuščam vsakemu od vas. Vsekakor primerjava rezultatov s predhodnim obdobjem ta trenutek daje spodbudno sliko. Praktično so vsi parametri v porastu in upati je, da se bodo ti trendi nadaljevali tudi v prihodnje. Povečalo se je število prijavljenih predlogov, povečalo se je število avtorjev, povečal se je gospodarski prihranek.

Kaj pa pomenijo naši rezultati, če se postavimo ob bok najboljšim v Sloveniji? Po zadnjih podatkih je vodilno podjetje na tem področju novomeški REVOZ. Z 11.000 predlogi so delavci ustvarili okoli 350 milijonov SIT gospodarske koristi, kar pomeni, da je vsak zaposlen prijavil 4,5 predloga. In zdaj se človek vpraša, kako to zmorejo? Razlaga za njihov uspeh je zelo enostavna.

Vsi zaposleni se močno zavedajo dejstva, da bodo njihova delovna mesta "varna" toliko časa, dokler bodo njihovi izdelki na trgu zanimivi za kupce. Prijavljanje izboljšav, idej, predlogov je tako njihov delovni vsakdanjik.

In kdaj bomo tudi mi prevzeli takšno razmišljanje?

Naš potencial idej je glede na raznolikost del, ki jih opravljamo, zelo velik, možnosti za izboljšanje je še veliko. Naj poudarimo, da je sistem postavljen tudi za sodelavce v hčerinskih podjetjih, na katere še posebej računamo.

In kako vas prepričati, da je ideja, ki jo nosite v glavi, prava?

Tej številki Rudarja je priložena tudi zgibanica, s katero vas vabimo, da nam ideje, katerih imamo, prepričani smo, "kot je listja jeseni", seveda tudi zaupate. Tudi če vaša ideja, koristen predlog ali poslovna zamisel ni izdelana ali opremljena z vsemi ustreznimi načrti, nam jo zaupajte in bomo za to poskrbeli mi. Vsekakor lahko s skupnimi močmi pripeljemo vsako dobro idejo tudi do realizacije.

Boris Potrč

Prvič in zadnjič

Sebastijan Pintarič, vzdrževalec strojnih naprav v Obratu za predelavo pepela, je svojo prvo izboljšavo prijavil lani, njen naslov pa je Pretransport pepela iz skladiščnih silosov v dozirnega z ejetorji.

Pretransport pepela je urejen z elevatorji iz kleti OPP. Največji težavi sta podtalnica in druga vlaga, ki ju pepel vleče nase tako, da večkrat prihaja do zabitja povratnih elevatorjev. Večkrat je prišlo do pretrga gumijastega traku. Popravila zahtevajo veliko časa. Zaradi namestitve pogona elevatorjev, ki so precej težki, se ohišje elevatorja deformira, čemur sledi zamik

Sebastijan Pintarič

pogonskega bobna in traku. Avtor izboljšave je predlagal, da bi sedanje elevatorje zamenjali z ejektorji (namesto 4 elevatorjev 3 ejektorji), kar bi kratkoročno pomenilo manj zastojev ter stroškov vzdrževanja in mazanja.

O svoji izboljšavi je Sebastijan Pintarič povedal takole!

"Ta izboljšava bi pomenila, da gremo v korak s časom. Obrat je star, oprema je stara, vzdrževanje je zelo nevarno. Pri izboljšavi gre zato, da se rešimo celotne konstrukcije elevatorjev, transportno pot združimo, se izognemo uporabi obeh polžnih transporterjev. V vrhu obrata se izognemo uporabi pogonov, ki so zelo težki in vplivajo na deformacijo ohišja elevatorja. Vzdrževanje je nevarno, naporno, dolgotrajno. Z izboljšavo odpade vse mazanje ležajev, saj pri pnevmatskem prenosu tega ni.

Tri leta je trajalo, da sem se vendarle odločil za prijavo zamisli. Pomanjkanje denarja je namreč vse skupaj odlagalo, po drugi strani pa se je ves čas govorilo, kako drago je vzdrževanje v našem obratu. Ta obrat ima nekatere segmente proizvodnje zelo stare, včasih je vprašljivo, ali bomo sploh še dobili rezervne dele, potrebne za popravilo.

Tudi delo v OPP je v določenih primerih v rizičnih mejah. Žal pa je bila predlagana izboljšava zavržena. V strokovni oceni je bilo omenjeno, da bi izboljšava znesla 11,5 milijona tolarjev, da bi se z njo povečala poraba električne energije in da naj bi se na tem področju predvidele neke druge aktivnosti. Mene takšna pavšalna ocena ni prepričala. Menim, da nekdo, ki nekega dela ne opravlja, ne more poznati problemov pri njem.

Do sedaj pa ni še nihče dal pobude, da bi si delovni proces in predlog moje izboljšave skupaj ogledali in potem z argumenti podprli odločitev za zamrznitev izboljšave. Tako lahko pač še naprej pričakujem, da bomo s sodelavci vsakih nekaj mesecev v nevarnosti popravljali okvare, ki jih z izvedbo izboljšave sploh ne bi več bilo. Še naprej nas bodo preganjali čas in misel na to, da se vedno znova vračamo k istemu problemu.

Za prijavo izboljšave me je spodbudil lanski razpis v Rudarju in to je bil moj prvi inovacijski predlog, vendar mislim, da tudi zadnji.

Glede oživljanja inovacijske dejavnosti sem skeptičen, vendar ne zaradi delovanja Službe za realizacijo poslovnih zamisli, mislim, da so vzroki zastojev nekje drugje. Zelo dobro bi bilo, če bi med delavci o inovacijski dejavnosti izvedli anketo, seveda anonimno."

Inovacijsko dejavnost je treba spodbujati

Franc Brdnik, zaposlen v Strojni dejavnosti kot poslovodja strojne službe jama Preloge - jug, je avtor inovacije Naprava za montažo cevi DN 250 pod strop. Inovacijo je prijavil maja letos, deluje pa, s krajšimi presledki, že od letošnjega marca. Naprava je bila konstrukcijsko verificirana in tehnološko obdelana v Strojni dejavnosti. Naprava omogoča enostavni prevoz in dvig cevi pod stropni del proge na delovišču, kjer se izvaja montaža, dvig delavcev na platformah z vsemi potrebnimi varovalnimi elementi, zagotovitev varnih delovnih razmer na delovišču in je tudi cenovno sprejemljiva.

Avtor jo je opisal takole!

"Odkopavanje in približevanje SV predela jame Pesje južnemu krilu in centralnemu delu je zahtevalo prestavitev glavnega jamskega črpališča s kote -62 na koto -130. V ta namen je bilo treba na to lokacijo zmontirati novo vejo cevi. Tako sem si zamislil napravo za montažo cevi DN 250 pod strop, na tej podlagi je bila skonstruirana, potem pa smo jo v jami preizkusili in izkazala se je za zelo uspešno. Pri montaži se je pokazalo še kup zahtevkov za izpopolnitev, tako po tehnični kot po varnostni plati.

Izpeljali smo jih s sodelavci, predvsem z Antonom Stropnikom, ki je tudi soavtor inovacije. S to napravo smo uspešno sklenili prvo fazo dela, čaka pa nas še del montaže cevovoda po zagonu prve črpalke v tem črpališču. Naprava nam bo služila tudi kot pripomoček za vzdrževanje oziroma menjavo cevi.

To je moja prva inovacija. V podjetju so mi prisluhnili in lahko rečem, da inovatorstvo znova oživlja. Ko bom opazil, da je kakšno delo mogoče poenostaviti, izboljšati, se bom inovatorstva znova lotil.

Zamisel izboljšav, inovacij in njihovo prijavljanje se mi zdi edina prava pot, saj se v sedanjem času vse izpopolnjuje. Inovatorstvo je treba spodbujati na vseh področjih, tako za lažje in bolj varno delo kot za korist podjetja."

Dragica Marinšek

Franc Brdnik

*Franc Druks,
direktor invalidskega podjetja
HTZ, o poslovanju in načrtih
podjetja*

Dobra ekipa, ki zmore veliko dela

Invalidsko podjetje HTZ je v prvih šestih mesecih leta poslovalo z dobičkom in trend dobrega poslovanja se nadaljuje tudi proti koncu leta. Za komentar polletnih poslovnih rezultatov podjetja smo povprašali Franca Druksa, direktorja, ki je dejal, da so rezultati prvega polletja pokazali, da dobro sledijo začrtanim nalogam. Tako kažejo številke, iz njih pa seveda ni razvidno, kako veliko dela so morali opraviti v HTZ od 1. januarja letos, ko so začeli delovati kot samostojno podjetje, da so v šestih mesecih že dosegli takšen poslovni uspeh. Zato je pogovor s Francem Druksom tekel tudi o drugih stvareh.

Franc Druks

Rudar: "Katere aktualne naloge opravljate letos v HTZ poleg rednega proizvodnega programa?"

Druks: "V drugi polovici leta se poleg rednega dela največ ukvarjamo s pripravo razvojnega načrta za naslednje srednjeročno obdobje, to je do leta 2005. Ta načrt izdelujemo skupaj s službo za realizacijo poslovnih idej in svetovalno hišo ITEO tako kot tudi druga hčerinska podjetja in Premogovnik Velenje. Priprave načrta smo se resno lotili in želimo biti čim bolj natančni v svojih ciljih in načrtovanju poslovne politike v prihodnjih letih. Snovanje takega načrta ni enostavno, poleg tega pa ocenjujem, da imamo premalo izkušenj in vedenja, znanja predvsem pri trženju takšnega proizvodnega in storitvenega programa, kot ga ima HTZ. To pomanjkanje moramo zelo hitro nadomestiti."

Rudar: "Kako je IP HTZ s svojimi programi začel nastopati na trgu?"

Druks: "Kar nekaj prodajnih področij je novih. V naši organizacijski enoti Strojni remont in vzdrževanje smo letos okrepili proizvodnjo nove rudarske opreme in nekaterih sestavnih delov; uspešno sodelujemo z dobavitelji rudarske opreme za Premogovnik Velenje pri servisiranju, vzdrževanju in pri dobavi nekaterih sklopov te opreme. V tej organizacijski enoti v prihodnjih letih pričakujemo manjši obseg naročil Premogovnika Velenje, na drugi strani pa je v tej enoti največ možnosti in priložnosti za povečanje poslov na zunanjih trgih.

Področje, kjer proizvodni program uspešno tržimo, je proizvodnja gradbenih in sanacijskih materialov v obratu OPP, kjer smo letos zelo povečali prodajo mokrih betonskih mešanic, zdaj pa razvijamo proizvodnjo suhih betonskih mešanic."

Rudar: "Kako ocenjujete svojo predstavitev v sklopu poslovnega sistema Premogovnika Velenje na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju?"

Druks: "Ocenjujem, da je bila predstavitev poslovnega sistema Premogovnik Velenje na 33. MOS v Celju zelo dobro pripravljena in organizirana. Pokazalo pa se je na drugi strani tudi to, da je Premogovnik Velenje uveljavljeno in poznano podjetje, vendar le kot proizvajalec premoga, druge dejavnosti v sklopu poslovnega sistema, ki so organizirane kot hčerinska podjetja, pa ne. To pomeni, da smo hčere še preveč tržno anonimne. Skupni nastop na sejmu je veliko prispeval k temu, da je širša javnost sploh spoznala, kaj vse ponuja poslovni sistem."

Rudar: "Ali načrtujete, da se boste s svojimi dejavnostmi v HTZ predstavljali tudi na drugih, specializiranih sejmih?"

Druks: "Ko smo analizirali naše sodelovanje na sejmu, smo ugotovili, da se bomo morali znotraj poslovnega sistema dogovoriti in odločiti za strategijo nastopanja na sejmih. Gre za dogovor, kako pogosto se pojavljati na sejmih, na katerih, kdaj kot poslovni sistem in kdaj se bi predstavljale na specializiranih sejmih posamezne hčere... O tem se bomo še pogovarjali in od tega bo odvisno tudi, kako se bomo za te nastope pripravili v HTZ. Prepričan pa sem, da brez takšnih načinov trženja ne bo šlo."

Rudar: "Kako ocenjujete, da je vaše podjetje prepoznavno na trgu?"

Druks: "Del odgovora je v prejšnjem odgovoru, torej je sodelovanje na sejmih že eden od takšnih načinov. Pripravili smo propagandni material, v katerem predstavljamo vse naše proizvodne in storitvene programe. Pri predstavljanju novim partnerjem poudarjamo, da izhajamo iz

Premogovnika Velenje, kar je dobra referenca glede na njegov ugled in tradicijo. V neposrednih stikih pa skušamo narediti, seveda, tudi vse, da bi zgradili svoj ugled. Vendar je resnici na ljubo treba reči, da bo še nekaj časa veljalo, da bo prepoznavnost poslovnega sistema večja, kot je prepoznavnost njegovih sestavnih delov. Ravno zato se bo treba odločiti, kdaj nastopati skupaj in kdaj vsak zase."

Rudar: "V začetku leta, ob ustanovitvi hčerinskega podjetja, vas je bilo zaposlenih 750. Kakšna je ta številka zdaj? Pa še to, registrirani ste kot podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov. Kako delujete na tem področju?"

Druks: "V začetku oktobra nas je v podjetju 758 in konec leta naj bi nas bilo 760. Od tega je dobrih 51 odstotkov invalidov, kar pomeni, da uživamo status podjetja za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, na drugi strani pa, da moramo pri tehnološkem opremljanju proizvodnje vedno imeti pred očmi zagotavljanje primernih delovnih razmer za delo invalidov. Ob tem moramo nameniti veliko sredstev in nalog usposabljanju zaposlenih. Letos intenzivno izvajamo štiri investicijske programe in pri vseh je prisotna ta komponenta, torej izboljševanje delovnih razmer za invalide in zagotavljanje enakopravnih možnosti za uspešno delo vsem zaposlenim."

Pri snovanju načrtov za prihodnje bosta pri vodenju poslovne politike v ospredju dva cilja: prvi je modernizacija proizvodnje za ohranjanje konkurenčnosti na trgu in zagotavljanje primernih delovnih razmer za invalide ter drugi cilj izobraževanje in usposabljanje invalidov."

Rudar: "Lahko napoveste poslovni rezultat ob koncu leta?"

Druks: "Smo optimisti in smo prepričani, da nam bo uspelo vse naloge, ki smo si jih zastavili, pravočasno in uspešno zaključiti. Računamo, da bo poslovni rezultat pozitiven in da bomo imeli tudi nekaj dobička. Resno računamo, da bomo poleg tega speljali veliko projektov, investicijska vlaganja, pripravili razvojni in delovni načrt. S tem bi uspešno sklenili prvo leto srednjeročnega obdobja."

Rudar: "To je bila vaša ocena leta 2000 kot direktorja IP HTZ. Zdaj pa vaše osebno zadovoljstvo s poslovanjem podjetja v njegovem prvem letu; kakšna so bila vaša pričakovanja in kakšni so vaši občutki po devetih mesecih?"

Druks: "Moram priznati, da je bila odločitev o ustanovitvi novega podjetja tako zame kot za moje sodelavce izjemno velik izziv. Na eni strani je bilo s tem izraženo zaupanje vodstva Premogovnika

Velenje, na drugi strani pa nam je bila naložena težka naloga.

Danes lahko rečem z velikim zadovoljstvom, da imamo odlične sodelavce, da je vzdušje v našem kolektivu pravo in čeprav se večini v vodstvu delavnik redko konča po osmih urah, z veliko volje in pripravljenosti za sodelovanje zadovoljni odhajamo vsak dan z dela. Morda je res, da na začetku nismo zaznali, kako velik obseg nalog in odgovornosti nas čaka in nas še danes kakšna zadeva preseneti. Smo se pa uspeli v prvih devetih mesecih potrditi kot dobra ekipa, vložili smo veliko znanja in energije in smo uspešni pri opravljanju svojih nalog. Prihodnosti me v takšnem kolektivu in s takšnimi odnosi, kot jih imamo v celotnem poslovnem sistemu, ni strah."

Diana Janežič

Oktober - mesec požarne varnosti

Ukrotili požar v skladišču HTZ

V šivalnici in skladišču tekstila in lepil v HTZ je v četrtek, 26. oktobra, dopoldne izbruhnil požar. Na mesto dogodka sta v nekaj minutah po klicu na pomoč prihitela desetina in poveljstvo Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Premogovnika Velenje in pričela z gašenjem. Delavci so se iz območja požara umaknili in nihče ni bil poškodovan, prav tako ni prišlo do materialne škode. Opisani dogodek je bil del zaključne gasilske vaje v mesecu požarne varnosti. Kot je takoj po koncu vaje povedal predsednik PIGD Premogovnika Velenje Samo Žolger, se je vse odvijalo po načrtih. Vsi delavci so se v skladu z navodili v požarnem načrtu pravočasno umaknili na prosto, gasilska desetina pa je s hitrimi ročniki za lahko peno obvladala požar.

Kako pa so gasilci sicer pripravljeni na akcije? "Člani društva imamo tedenske vaje," je povedal Žolger, "in smo dobro pripravljeni. Praksa kaže, da se moramo v večje akcije vključevati tudi člani prostovoljnih gasilskih društev, poleg poklicnih. Tako je bilo tudi v zadnjem večjem požaru v Galvani. Naše društvo se je odzvalo zelo hitro s 17 gasilci in ščitilo sosednji objekt pred razširitvijo požara. Naj pri tem omenim, da se je dobro izkazalo tudi naše novo gasilsko vozilo, tako da smo veseli, da ga imamo."

Ob mesecu požarne varnosti gasilcem čestitke in čim manjkrat klic "na pomoč"!

18. svetovni rudarski kongres in razstava rudarske opreme

Evropa premog uvaža

Sredi oktobra letos sta bila v Las Vegasu v ZDA 18. svetovni rudarski kongres in razstava rudarske opreme. Kongres je bil namenjen predstavitvi posameznih problemov svetovnega rudarstva in premogovništva, s poudarkom na prestrukturiranju premogovnikov. Prijavljenih je bilo 98 referatov, organizatorji pa so med njimi izbrali 26 referatov, ki so bili predstavljeni na kongresu.

Med temi referati je bil tudi slovenski, ki sta ga predstavila dr. Franc Žerdin, direktor Premogovnika Velenje, in dr. Evgen Dervarič, direktor tehničnih služb. Govorila sta o ekoloških vidikih pridobivanja debelih slojev lignita v Sloveniji, temi, o kateri sicer ni bilo veliko govora.

Na drugi strani pa beležijo izreden porast proizvodnje premoga v državah, kjer imajo ugodne razmere za njegovo pridobivanje, to je na površini ali tik pod njo. To so predvsem ZDA, Avstralija, Južna Afrika in Kolumbija v Južni Ameriki. Premog pridobivajo za domače potrebe, še več pa za izvoz. Evropejci v glavnem ne izvažamo več premoga, uvažamo pa zelo veliko, prav tako tudi Japonci. Ti trendi so bili na kongresu močno predstavljeni.

Pred začetkom kongresa se je sestel tudi organizacijski komite kongresa, katerega član je tudi dr. Žerdin. Dogovorili so se, da bo naslednji kongres leta 2002 v New Delhiju v Indiji in leta 2005 v Teheranu v Iranu. "Kljub temu, da smo želeli pridobiti kongres v Evropi, nam to ni uspelo, saj se nobena evropska država ni počutila dovolj suvereno, da bi ga organizirala," je dejal dr. Žerdin.

Kot že rečeno, je bila ob kongresu pripravljena tudi razstava rudarske opreme. Na njej je sodelovalo 1600 razstavljalcev iz celega sveta in to je bila doslej ena večjih tovrstnih razstav. Tudi na razstavi so se potrdili trendi v svetovnem premogovništvu, saj je bilo podzemeljskemu pridobivanju premoga namenjeno sorazmerno malo razstavljenih opreme, zato pa toliko več površinskim kopom.

Opremo za podzemeljsko pridobivanje premoga so razstavljali tradicionalni proizvajalci, to sta iz Evrope predvsem nemški DBT in angleški Joy, ki sta tudi dobavitelja našega premogovnika.

Diana Janežič

Razstava rudarske opreme je bila v ameriškem slogu: lepa dekleta, glasba in svetlobni efekti.

Dr. Žerdin je po vrnitvi iz ZDA takole povzel ugotovitve s kongresa: "Veliko predavateljev je bilo iz Evrope in v njihovih referatih se je v glavnem odražala stiska ob močnem zniževanju proizvodnje premoga in rud. Predstavljene so bile različne ideje, kako prestrukturirati podjetje v takšnih razmerah.

Osebno me je presenetilo, da je trend zmanjševanja proizvodnje posebej močan na Poljskem, ki je rudarsko in premogovniško zelo močna država. Na Poljskem so v zadnjih petih letih prepolovili število zaposlenih v premogovništvu; s 320.000 na 116.000 zaposlenih.

Podobni trendi so tudi v Franciji, kjer bodo zadnji premogovnik zaprli čez dve leti, pa v Španiji, Nemčiji. Vzroki za te trende so v visoki ceni evropskega premoga v primerjavi z uvoženim, v zelo težkih geomehanskih razmerah za pridobivanje premoga, poleg tega pa so evropski premogi tudi ekološko problematični.

Bomo sklepali tudi posle?

Predstavitve Premogovnika Velenje in IP HTZ na industrijskem sejmu v Zenici, BiH

V oktobru sta na povabilo Gospodarske zbornice Slovenije med drugimi slovenskimi podjetji na industrijskem sejmu v Zenici v Bosni in Hercegovini sodelovala tudi Premogovnik Velenje in Invalidsko podjetje HTZ s svojima enotama Strojni in elektro remont in vzdrževanje.

Odkopna oprema v okviru donatorske pomoči deluje v jami Raspotočje.

Premogovnik Velenje se je predstavil s štirimi svojimi dejavnostmi. Prva je prodaja napredovalnih strojev, ki se uporabljajo pri podzemnem pridobivanju premoga in pri gradnji tunelov v cestogradnji. Pri tem sodelujemo z ukrajinskim podjetjem, ki skrbi za strojni del, medtem ko je delež Premogovnika Velenje vgradnja elektro opreme napredovalnega stroja.

Druga dejavnost, ki smo jo predstavili na sejmu, so bile sanacije jamskih prostorov ter geomehanske in geodetske meritve, nadalje tehnološke svetovalne in inženirske storitve ter kot četrta dejavnost prodaja naših znanj pri izdelavi naprav v protieksplozijski zaščiti za prenos informacij iz jame v kontrolne centre na površini.

“Naš namen sodelovanja na sejmu je bil predstavitev dejavnosti naših omenjenih dveh podjetij, ki bi lahko bile zanimive za bosansko premogovništvo. Naša želja pa je bila tudi, da na takšnem sejmu znova vzpostavimo stike z bosanskimi premogovniki in ugotovimo možnosti za sodelovanje v prihodnje, “je dejal **Zdenko Lah**, svetovalec direktorja podjetja za marketing. “Občutek smo imeli, da so nas bili veseli, pa tudi da jih posli z nami sicer zanimajo, vendar je o sklepanju poslov zelo težko govoriti.

Razmere za to v Bosni in Hercegovini trenutno niso najboljše. Primanjkuje namreč denarja, donatorske pomoči iz tujine so usahnile. Posebej premogovništvo se

počasi pobira, saj bi bile potrebne večje investicije.”

Predstavnika Premogovnika Velenje sta si v zeniškem premogovniku v jami Raspotočje ogledala tudi delovanje odkopne opreme Dowty, ki smo jim jo dali v okviru donatorske pomoči leta 1999. “Glede na to, da je zaradi njihovega načina dela proizvodnja premoga precej manjša, kot je bila v velenjskem premogovniku, je namreč samo 500 ton na dan, oprema dobro deluje in so z njo zadovoljni. Po moji oceni smo jim s to opremo zelo pomagali, “ je dejal Zdenko Lah.

Na sejmu v Zenici so naš razstavljeni prostor obiskali tudi predstavniki tuzlanskih premogovnikov, s katerimi so skoraj sklenjeni dogovori o remontu odkopne opreme v vrednosti 300 milijonov SIT.

Če ne bo posebnih težav, naj bi do konca novembra podpisali pogodbo in tako se bodo v IP HTZ lahko lotili remonta.

Diana Janežič

Z razstavnega prostora

Muzej premogovništva Slovenije
kandidira za muzej leta

Muzej je ocenjen

Kako, to pa bomo izvedeli šele januarja prihodnje leto. A 21. septembra je šlo zares, saj je ta dan velenjski Muzej premogovništva Slovenije obiskal Massimo Negri, direktor Evropskega muzejskega foruma, ki je ocenjeval muzej v sklopu njegove prijave za nagrado "muzej leta" za leto 2001.

Massimo Negri

V forumu deluje 15 nacionalnih ocenjevalcev, ki bodo vsa ocenjevanja opravili do sredine novembra. Letos se je za tekmovanje prijavilo 66 evropskih muzejev in delo ocenjevalcev gotovo ne bo lahko. Kaj ocenjujejo? Strokovne in upravljalne funkcije muzejev, njihov odnos do obiskovalcev, ponudbo za posebne skupine obiskovalcev (otroke, invalide, starejše), sporočilnost muzejske zbirke ter vpetost muzeja v ožje in širše okolje.

Massimo Negri je v EMF ocenjevalec od leta 1983 in je v tem času ocenil že okoli 1.500 muzejev. Po velenjskem so ga popeljali kot vse druge obiskovalce, le da je bil nekoliko bolj radoveden in je pokukal tudi v prostore in dele muzeje, ki jih obiskovalci sicer ne vidijo. Marsikaj ga je bolj zanimalo tudi zato, ker je po poklicu industrijski arheolog. Kaj pomeni njegova pripomba po ogledu, da se je znova naučil nekaj novega, bomo v Velenju izvedeli januarja prihodnje leto, ko bodo razglašeni zmagovalci v posameznih kategorijah.

Rudar: "Kakšna sta pomen in poslanstvo Evropskega muzejskega foruma?"

Negri: "EMF je neprofitna organizacija, ki deluje pod okriljem Sveta Evrope. Ta vključuje 41 držav in toliko je tudi članic EMF. Ustanovljen je bil pred skoraj 35. leti v Veliki Britaniji. EMF opravlja različne dejavnosti, med drugim vsako leto podeljuje tri nagrade: nagrado muzej leta (absolutna kategorija), nagrado Sveta Evrope za muzej, ki najbolje promovira idejo združene Evrope, in nagrado za tehnični muzej.

Kaj torej delamo? Iščemo nove ideje, inovacije in jih nagradujemo, to je moto vsakoletnega ocenjevanja muzejev. Verjeli ali ne, vsako leto nastane v Evropi iz teh idej množica čudovitih muzejev in zanimivo je, da njihov nastanek ni povezan z gospodarsko blaginjo v državi.

Skušamo vplivati na ustvarjalce, strokovnjake, jih spodbujati, da svoje ideje uresničijo, jim pokažemo nove smeri razvoja. Naša nagrada pa ni nagrada strokovnjakov strokovnjakom za tehnični dosežek, temveč nagradujemo ustvarjalni duh, ideje in energijo ter vse to želimo predstaviti drugim."

Rudar: "Vsako leto forum izbere najboljši muzej v različnih kategorijah. Kakšni so kriteriji za ocenjevanje, kaj ocenjujete?"

Negri: "Najprej naj rečem, da ne želimo izbrati najboljšega muzeja. Tega mi ne govorimo, kajti to je zelo subjektivna ocena in je ne želimo dati. V Evropi je po naši oceni 38.000 muzejev in vsako leto ta številka naraste za 5 odstotkov. Poleg inovativnosti, ki sem jo že omenil, sta kriterija ali sporočili našega ocenjevanja vsaj dve: kako muzej služi skupnosti oziroma je potreben, smiselan ter kaj nudi obiskovalcem, ali so obiskovalci po njegovem obisku bogatejši za neka spoznanja, izkušnje, doživetja. Zame je dober muzej tisti, po ogledu katerega se počutiš bolje ali drugače kot pred ogledom. Torej, kot sem že dejal, nagrada ne pomeni toliko ocene strokovnosti kot domiselnosti, izraznosti sporočila muzeja."

Rudar: "Zakaj so muzeji pomembni?"

Negri: "Z mojimi bogatimi izkušnjami, ki sem jih pridobil v 25. letih delovanja, menim, da so muzeji pomembni, ker povzročajo in poganjajo posle. Ne neposredno, saj je nesmiselno govoriti o muzeju v prvi vrsti kot o podjetju, vendar pa imajo velik vpliv na druge posle, na razvoj nekega kraja, območja. To se je pokazalo tudi v obdobju tranzicije mnogih evropskih držav.

Drug pomen muzejev je v ustvarjanju občutka pripadnosti. V času globalizacije in iskanja pripadnosti imajo muzeji veliko vlogo in zaslugo za ustvarjanje in ohranjanje identitete nekega območja, naroda."

Vsak muzej je drugačen

Massima Negrija je med ocenjevanjem spremljala Taja Čepič, direktorica Mestnega muzeja v Ljubljani, profesorica zgodovine in sociologije ter muzejska svetovalka. Taja Čepič deluje v odboru EMF in je tudi ocenjevalka.

Rudar: "Kako je Slovenija zastopana v evropskem muzejskem forumu?"

Čepič: "Evropski muzejski forum je nastal iz evropske nagrade leta in je široka organizacija, ki jo sestavlja 15 mednarodnih strokovnjakov. Slovenija postaja pomembna članica tega foruma, ne le po na-

gradah, ki jih dobiva za dobre muzeje, ampak tudi zato, ker smo lani organizirali srečanje, na katerem je bilo več kot 120 sodelujočih iz 27 evropskih držav.

Slovenijo v EMF poleg mene, ki sem članica foruma in ocenjevalka, predstavljata še dva nacionalna korespondenta, in sicer Ivan Martelanc in Andreja Rihter. To pomeni, da smo glede na majhnost države, kar dobro zastopani."

Rudar: "V čem je pomen sodelovanja v tej organizaciji?"

Čepič: "Evropski muzejski forum v sklopu evropske nagrade leta ocenjuje novitete, ki postajajo v naslednjem obdobju standardi za novonastajajoče muzeje. To pomeni, da je dobro biti "zraven", saj lahko izkušnje, novosti pri tehnologiji, trende v vlogi muzejev uporabiš pri svojem delu oziroma preneseš na muzejsko stroko v domovini. Kot dolgoletna predsednica Slovenskega muzejskega društva sem s kolegi vse te izkušnje prenašala; zastopnost Slovencev v mednarodnih muzejskih forumih je kar precejšnja in menim, da slovenska muzejska stroka skuša stopati v korak z drugimi, predvsem pri oblikovanju nove vloge muzejev.

Muzeji niso več neke okostenele institucije; ob skrbi za ohranjanje in predstavljanje kulturne dediščine prevzemajo velik del vzgojno-izobraževalne, popularizacijske funkcije. Njihov namen je privabljati ljudi, poleg tega so vpeti v lokalno okolje in družbo nasploh. Glede na posamezne muzeje v Sloveniji, ki so zelo uspešni tudi v mednarodnem merilu, menim, da se z njimi dviga celoten standard slovenskih muzejev. Prizadevanje za pridobitev nagrade evropski muzej leta pomeni, da ima muzej pred sabo cilj; ocenjuje se namreč predvsem tista kvaliteta muzeja, ki jo nudi obiskovalcem."

Rudar: "Kakšen je trend razvoja muzejev v Evropi?"

Čepič: "Osnovna prednost muzejev je, da je vsak muzej drugačen. Ne samo glede na to, kakšne zbirke ima: so to dragocena umetniška dela slavnih slikarjev ali popolnoma navadne zbirke nekih predmetov, recimo razglednic. Razvoj v Evropi gre v dve smeri: na eni strani se ustanovljajo zelo veliki muzeji, ki so državni projekti in so velike finančne investicije.

Če takšen projekt ne uspe, je to velik problem. Primer takšnega muzeja je Metropolis muzej znanosti in tehnologije v Amsterdamu na Nizozemskem, ki je bankrotiral, ker očitno ni bil narejen po meri ljudi. Dva velika muzeja, ki sta zelo uspešna, pa sta nova Tate galerija v Londonu, ki je imela v mesecu dni po odprtju milijon obiskovalcev, ter muzej sodobne umetnosti v Bilbau v

Španiji, ki je bil letošnji dobitnik nagrade muzej leta.

Drugi trend razvoja muzejev, ki zajema veliko več primerov, pa so lokalni muzeji. Nastajajo zaradi potreb lokalne skupnosti, imajo ponavadi nizke proračune in malo strokovnih sodelavcev. Prav prvi vzrok za njihov nastanek - potrebe lokalne skupnosti, želje prebivalcev, vpetosti v okolje - se velikokrat pokaže kot gonilo razvoja muzeja v prav osupljivi smeri. To je po moje tudi smer razvoja muzejev v prihodnje: muzeji kot nosilci življenja, gibalno razvoja lokalnega okolja."

Rudar: "Slovenski muzeji se pogumno odločajo za sodelovanje na vsakoletnem natečaju; lahko ocenite kakovost slovenskih muzejev?"

Čepič: "V zadnjih letih smo pričali velikemu številu prenov slovenskih muzejev; precej manj jih nastane nanovo. Res se pogumno odločajo za to tekmovanje. Tisti muzeji, ki sodelujejo z lokalno skupnostjo, za katere se zanima in pri njihovem nastanku in delovanju sodelujejo politika, gospodarstvo, kultura, prebivalstvo, tisti so vedno uspešni.

Prepričana sem, da je tudi Velenje z Muzejem premogovništva Slovenije takšen primer kraja oziroma muzeja. Pri vas gre še za nekaj več; gre za primer, ko se vse strukture v kraju odločijo, da bodo postavile muzej tudi kot del taktike in strategije prihodnjega razvoja, ki je potrebna zaradi zamiranja neke dejavnosti. Glede združenih strokovnih moči, financ, energije, kakovosti pristopa je vaš muzej eden od uspešnejših projektov v Sloveniji."

Diana Janežič

Taja Čepič

Muzej premogovništva Slovenije si je do 18. oktobra letos ogledalo že 20.000 obiskovalcev, od 3. julija lani, ko so ga odprli, pa ga je skupaj obiskalo že 32.000 ljudi iz vse Slovenije in tudi tujine. Pričakujejo, da jih bo do konca leta obiskalo še okoli 5.000 radovednežev vseh starosti.

Zimske mesece bodo popestrili z nočnimi obiski muzeja, ki jih bodo naslovili "iz teme v temo".

Redno letno srečanje Evropskega muzejskega foruma

Evropski duh muzejev

V pravljičah so zgodbe zabavne in enostavne. Ko podrgneš ob pravo posodico, se pojavi dobri duh in ti izpolni vse želje. V življenju si pravljičice z lepim koncem pišemo sami. Če je naša želja iskrena in vloženi trud zadosti velik, se nam res lahko izpolnijo stvari, za katere težko verjamemo, da so uresničljive. "Nemogoče je mogoče" bi rekli pisci kreativnih sporočil.

Združena Evropa je bila cilj mnogih generacij in nič koliko načinov je že bilo uporabljenih, pa se vendarle zdi, da je do končnega cilja še zelo daleč. Zelo očitno je namreč, da politični in ekonomski dejavnik nista edina in zadostna pri oblikovanju te združbe. Kako lahko muzeji vplivajo na srečen konec evropske združitve, je bilo vprašanje, ki smo si ga udeleženci iz 21 držav zastavili na rednem letnem srečanju pod okriljem Evropskega muzejskega foruma.

Začetek zagotovo ni bil obetaven, saj smo našli vse razlike med evropskimi narodi, ki so kdajkoli obstajale, še posebej zanimivo pa je bilo dejstvo, da so največ težav videli udeleženci iz držav Evropske unije. Nobenemu ni bilo do tega, da bi morali v prihodnosti dvigniti v Bruslju predpisani obrazec, ki bi določal vsebino in način dela bodočega muzeja. Strah pred izgubo kulturne in narodove identitete je ogromen, čeprav smo si priznali, da homogenost Evrope, ni takšna, kot je bila in da je treba upoštevati vse največje spremembe (meja, preseljevanj, vpliva neevropskih kultur).

Delavnico sta vodila dr. Massimo Negri in Wim van der Wyden in na moje veliko preseenečenje ter zadovoljst-

vo je dr. Negri naš muzej, Muzej premogovništva Slovenije, predstavil kot izredno dober primer evropskega muzeja. Imamo zgodbo v več jezikih, v zgodbi junake iz več evropskih držav, želimo sodelovati s podobnimi muzeji iz vse Evrope in tudi kvaliteta upravljaljskih funkcij muzeja je "evropska". Po tem njegovem prispevku je vrednost našega muzeja še večja in številni kolegi in kolegice so obljubili svoj obisk Muzeja premogovništva Slovenije v Velenju.

Po štirih dneh silovitih razprav smo se vendarle otresli večine naših strahov in sestavili skupno deklaracijo, ki jo bo na novembrski seji obravnaval Svet Evrope. Glavno sporočilo deklaracije govori o različnosti in ne uniformnosti evropske kulture in o tem, da je treba duh Evrope najti najprej na lokalni ravni in šele potem nadaljevati na višjih ravneh. Upam, da bodo lahko obiskovalci evropskih muzejev kmalu zaznali spremembe pri postavljanju stalnih in občasnih razstav v muzejih ter resnično spoznali različnost Evrope. Dobri duh Evrope smo vsi skupaj ali pa tega duha ne bo.

Organizatorji so delavnico pripravili na italijanskem gričku Bertinoro pri Bologni in če ga ne bi bilo, bi si ga morali izmisliti. Stara zidovja samostanov so preuredili v moderno izobraževalno središče, kjer so razmere za delo odlične, hkrati pa je zelo blizu do San Marina, Bologne, Firenz, Riminija. Upam, da se bomo v pokrajino, kjer prebivalci mislijo v glavnem na tri stvari: hrano in pijačo, ženske (moške) in na duh po bencinu, še vrnili, saj bo treba do združitve Evrope napisati ali najti še kakšno pravljičico s srečnim koncem.

Peter Pušnik

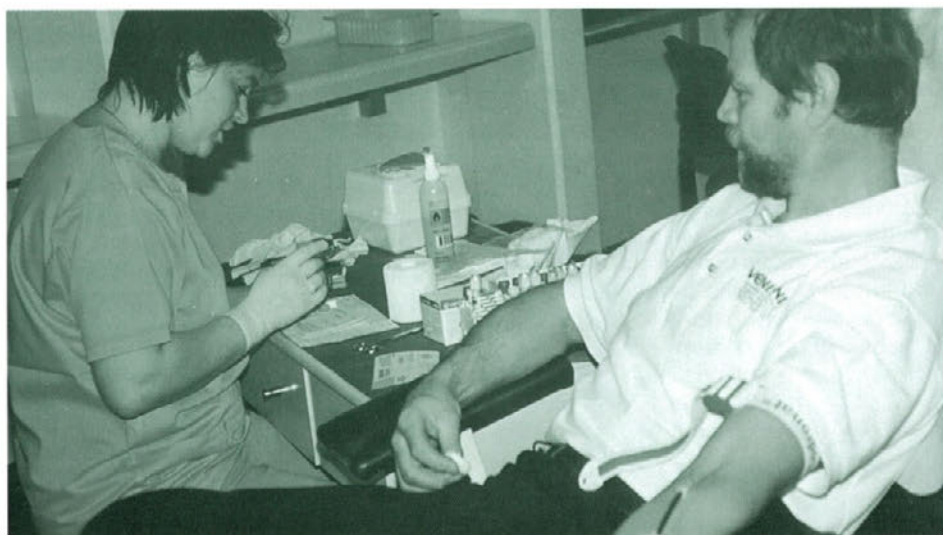
Igralnico na galeriji v Muzeju premogovništva Slovenije smo uredili skupaj s podjetjem za proizvodnjo igračk in penastih elementov Aja-lina (www.aja-lina.uporabne-informacije.com/). Podjetje je lastnik številnih priznanj in nagrad doma in v tujini. Ker smo jo namenili otrokom pod 7 letom starosti, so igralni elementi takšni, da spominjajo na rudarsko dejavnost (vlak, premog, drča) in je možno otrokom ob igri, tudi povedati kakšno zgodbo o rudarjih. Igrala so didaktična, sestavljiva in otroci pri igri lahko uporabijo vso svojo domišljijo.

Želimo, da bi igralni kotichek "Mali Bergmandelčki" uporabljalo veliko otrok, ki bodo čez leta prišli tudi na ogled podzemnega muzeja, zato smo se dogovorili z upravo velenjskih vrtcev, da ima vsak vrtec možnost igranja en mesec v letu. Tudi to sodi k vzgoji bodočih obiskovalcev muzejev. Prvi odzivi na igralnico so zelo vzpodbudni, čeprav vsi obiskovalci ne razumejo, da si želimo igralnico ohraniti za številne generacije otrok.

Krvodajalci na Štajersko

20. oktobra smo se krvodajalci Premogovnika Velenje podali na ekskurzijo na Štajersko. Najprej smo obiskali mariborsko transfuzijsko postajo, kjer smo tudi darovali kri. Odvzem je potekal zelo hitro, saj imajo na razpolago šest miz.

Po krvodajalski akciji so nam prijazne gostiteljice pokazale vse prostore v transfuzijski postaji - od tam, kjer kri odvzamejo, jo pregledajo in nato pripravijo za uporabo pri bolnikih. Z največjim zanimanjem smo opazovali aparature v laboratorijih, kjer vso odvzeto kri temeljito pregledajo in naredijo potrebne pripravke. Vodji postaje sta tudi odgovarjali na naša vprašanja, ki jih ni bilo malo.

Po dobri malici smo se odpravili na potep po Štajerski, in sicer po tistem delu, ki ga posebej cenijo ljubitelji dobre kapljice. Presenečeni smo bili nad bogastvom vinske kleti Ptuj in nad pestro ponudbo njihovih

sodov. Multivizijska predstavitev pride-lave vidna nam je pokazala, da o tej žlahtni tekočini nekateri vemo zelo malo.

Naša naslednja postaja je bil Ptujski grad, ki v svoji notranjosti skriva neprecenljivo bogastvo generacij, ki so živele pred nami. Domov smo se vrnili zvečer, bogati ob novih spoznanjih in doživetjih in z upanjem, da bomo z darovano krvjo znova nekemu pomagali do zdravja ali življenja.

Tako kot smo se krvodajalci Premogovnika Velenje z darovanjem krvi vedno izkazali.

Drago Kolar

Osnovna organizacija RK Premogovnika Velenje

Pihalni orkester Premogovnika Velenje je nastopil na mednarodnem tekmovanju v Kopru

Znova najboljši

Slovenija slovi po odličnih pihalnih orkestrih, ki že veliko let uspešno nastopajo doma in sodelujejo na mednarodnih tekmovanjih, od koder se vračajo z najvišjimi priznanji. Med temi je v vrhu Pihalni orkester Premogovnika Velenje, ki ima že pet zlatih medalj s svetovnega tekmovanja pihalnih orkestrów v Kerkradeju na Nizozemskem.

Letos sta se Sklad Republike Slovenije za ljubiteljske kulturne dejavnosti in Zveza pihalnih orkestrów Slovenije odločila, da organizirata prvo mednarodno tekmovanje pihalnih orkestrów na naših tleh. Bilo je v Kopru 21. in 22. oktobra, na njem pa so nastopili pihalni orkestri iz Slovenije - iz Kočevja, Kopa, Slovenj Gradca, Velenja in Senovega - iz Hrvaške iz Pulja, Italije iz Trsta ter Avstrije iz Mitterdorfa.

Tekmovalni program je obsegal tri skladbe, in sicer Toccato Girolama Frescobaldija, Belo Krajino Marjana Kozine in Peto simfonijo Alfreda Reeda. Velenjčani so znova dokazali, da so odlični glasbeniki, saj so v svoji kategoriji koncertnih skupin prepričljivo zmagali - mednarodna žirija jim je prisodila 352 točk od 360. - in prejeli zlato medaljo.

Kot je po koncertu povedal predsednik Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje Dušan Čizmek, so bili glasbeniki s svojim nastopom, seveda, zelo zadovoljni, prav tako pa tudi z organizacijo tekmovanja in veseli bodo, če bo postalo tradicionalno. Kot so se dogovorili, naj bi bila tekmovanja vsaki dve leti.

Diana Janežič

Kongres evropske zveze
urednikov internih glasil

Doba komuniciranja

"Naj imenujejo drugi današnji čas dobo moderne tehnologije, kot interni komunikator trdim, da je ta doba doba komunikatorjev in komuniciranja. Čemu služijo računalniki in vsa druga orodja? Prenosu informacij, znanja, komuniciranju med zaposlenimi in vodilnimi v podjetjih, med ljudmi nasploh. In komunikatorji nismo le prenosniki sporočil, temveč njihovi oblikovalci," je na 6. kongresu evropske zveze urednikov internih glasil, s kratico FEIEA, ki je bil 12. in 13. oktobra v glavnem mestu Velike Britanije Londonu, med drugim dejal njen dosedanji predsednik Alan Peaford.

Informacije so kruh, denar, moč in gorivo. So na papirju, trakovih, diskih; vedno več jih potuje po svetu brez črke na papirju. Kdor nima e-mail naslova in ne zna vstopiti v svet interneta, ve malo ali pa ve napačne stvari. Podjetja tiskajo poročila, časopise, brošure, plakate, sporočila za medije, računalniki bruhajo vsako sekundo milijone informacij za milijone ljudi. Toda: ali informacije dosežejo prave ljudi in ali jih ti ljudje pravilno razumejo?

Kako vsem različnim kategorijam zaposlenih - mlajšim, starejšim, z različnimi znanji, interesi in delovnimi nalogami, v multinacionalkah tudi z različnih jezikovnih, verskih in kulturnih področij - sporočiti, da bodo pravilno razumeli, kako pomembno je njihovo delo za podjetje, za njegov uspeh na trgu? Kako pripeljati zaposlene od začetne stopnje zavedanja prek naslednjih: razumevanja, sprejemanja in vpletenosti do najbolj pomembne povezanosti s podjetjem - zaupanja in občutka pripadnosti? Najučinkovitejše je osebno komuniciranje: pogovori z vodjem, teamsko delo, konference, delovni sestanki. Uprava ima sicer voljo za to, toda obremenjujejo jo čas, stroški, prioritete in uporaba različnih orodij.

Kako pa si želijo komunicirati in pridobivati informacije zaposleni? Po raziskavah je na prvem mestu osebni pogovor z vodjem, nato iskrene in odprte komunikacije, ne želijo pa govoric. Kaj pa dobijo? Največ govoric, sanitetno čisto napisane interne medije, polne dobrih novic, kopico različnih informacij v različnih medijih in le

redko in na zadnjem mestu pogovor z vodjem.

Podjetja so živi organizmi. Vsak dan nastajajo nova, rastejo, upadajo, se spreminjajo, združujejo in propadajo. Širijo svoje proizvodne in storitvene programe na mnoga področja, v druge države in kontinente. Nekatera zaposlujejo tudi desetisoče ljudi, ki govorijo različne jezike in pripadajo različnim kulturnim okoljem. Edina stalnica gospodarskih družb so spremembe v upravah, proizvodnih in storitvenih programih, novih in novih zahtevah do zaposlenih, kupcev, dobaviteljev, okolja, skupnosti in vseh naštetih do podjetij.

Vsem je treba sporočiti pravočasne, točne, aktualne in specializirane informacije. Javnosti so torej razpršene, zato je ciljno komuniciranje, usmerjeno k posameznim "tarčam" najpomembnejše. Informacije morajo biti strateške, temeljiti na intimnem razumevanju posamezne ciljne javnosti ter, seveda, visoko kvalitetne. In kar se tiče zaposlenih - ljudi, ki ne vedo, kaj in zakaj morajo delati, kako delajo, kakšne so strateške odločitve podjetja, so nezadovoljni in - neuporabni.

O tem smo se največ pogovarjali v Londonu, ne le v uradnem delu kongresa, temveč tudi v pogovorih s posameznimi udeleženci. Kaj pa pri nas? Nič drugače ni, kot je zgoraj zapisano. Ne le v Sloveniji, tudi v Premogovniku Velenje ne. Komuniciranje z našimi ciljnim javnostmi - zaposlenimi, lastniki, strokovnjaki, delničarji, dobavitelji, lokalnimi prebivalci, širšo javnostjo, mediji - postaja strateška funkcija uprave.

Še to! Svet organizacije FEIEA vsako leto na predlog nacionalnih združenj podeljuje častne diplome in letos je bila med dobitniki te diplome iz Slovenije uprava Gorenja, d.d. Dobila jo je za naložbe v zaposlene in kvalitetno komuniciranje z njimi o strategiji in ciljnih družbe. Dobro načrtovana in izvedena komunikacijska struktura je del skupne kulture družbe v Gorenju. Čestitamo!

Diana Janežič

Informacij je danes prej preveč kot premalo. S kom pa se lahko pogovorimo?

40 let Našega stika

Interni časopis elektrogospodarstva Slovenije izhaja štiri desetletja

Leta 1960 je izšla prva številka glasila slovenskega elektrogospodarstva, ki se danes imenuje Naš stik. Ustanovljeno je bilo ob 15-letnici elektrogospodarstva, da bi prispevalo k povezanosti elektrogospodarstva in k še večjim delovnim uspehom. Tako je bilo vseh 40 let, saj se v uredništvu tudi danes trudijo infomirati zaposlene v 14 podjetjih, ki so poslovno in tehnično povezana v elektrogospodarski sistem Slovenije, obveščati širšo javnosti o pomenu in delovanju sistema, hkrati pa slediti tehnološkim in tehničnim novitetam v stroki.

40-letnico glasila elektrogospodarstva so proslavili 14. septembra v ljubljanski stari Mestni elektrarni. Udeležencem slovesnosti - članom časopisnega sveta Našega stika, predstavnikom Eleasa in kolegom novinarjem v podjetjih - so spregovorili tedanji direktor Eleasa mag. Vekoslav Korošec, predsednik časopisnega sveta Našega stika Ervin Kos in glavni in odgovorni urednik Našega stika Brane Janjič.

Vsi so časopis ocenili s svojega zornega kota in ugotavljali, da interni časopis vedno nastaja za ljudi in z ljudmi. Tem, ki so v posameznih obdobjih delovali profesionalno v uredništvu, ali prinašali informacije o delu posameznih okolij v časopisni svet ter tisti, ki so ob svojem strokovnem delu čutili, da morajo še kaj napisati, gre zahvala, da je časopis Naš stik danes tudi dobra strokovna revija.

Na proslavi, ki jo je simpatično povezovala igralka Saša Pavček, so najbolj vztrajnim sodelavcem oziroma dopisnikom podelili priznanja. Prejeli so jih **Marko Pirjevec**, ki je v letih 1983 in 1991 časopis tudi urejal, **Drago Papler**, ki z različnimi vsebinami skrbi za pestrost številka Našega stika, ter **dr. Franc Jakl**, ki bralce Našega stika v zadnjem času predvsem seznanja z najnovejšimi spoznanji v mednarodnih energetskih organizacijah.

Po obdobju množičnega ukinjanja internih časopisov v podjetjih se v mnogih znova zavedajo, da je interni časopis močno orodje odnosov z javnostmi, predvsem notranjimi, torej z zaposlenimi. Posebej pomembno vlogo lahko odigra pri preprečevanju krize v podjetju ali če ta že nastopi, pri njegovi odpravi. Tudi zato so se organizatorji praznovanja 40-letnice Našega stika odločili in v program uvrstili krajše predavanje strokovnjaka za odnose z javnostmi Božidarja Novaka iz podjetja SPEM.

Kako pomembna sta komunikacija in dobri odnosi z ljudmi, da ne zabredemo v krizo na osebni ravni, pa je ob koncu slovesnosti pokazala tudi igralka Saša Pavček. Z odlomkom iz monokomedije "Bužec on, bužca jaz" je sprostil in nasmejala

občinstvo, ki se je nato dobro razpoloženo zadržalo še v sproščenem klepetu.

Kolegom iz uredništva in časopisnega sveta čestitamo in želimo še mnogo številka Našega stika!

Diana Janežič

Čestitke dolgoletnim sodelavcem!

Vključite se v tečaje!

Odbor za kulturo bo organiziral za delavce poslovnega sistema Premogovnik Velenje te tečaje:

LIKOVNI TEČAJ ZA OTROKE bo ob ponedeljkih v Mayerjevi vili v Šoštanju. Starši so dolžni pripeljati otroke do prostora, kjer bo potekal tečaj in jih odpeljati. Predviden pričetek tečaja bo 20. novembra ob 17.00.

Informacije o tečaju in pogojih za prijavo: Majda Korenič, tel.8981357

LIKOVNI TEČAJ ZA ODRASLE bo ob torkih v Mayerjevi vili v Šoštanju. Tečaj bo vodil akademski slikar Milan Todič. Tokratna tema tečaja je slikarska tehnologija jajčna tempera. Prijavite se lahko tako začetniki kot tisti, ki ste že obiskovali kakšen likovni tečaj. Predviden začetek tečaja bo 14. novembra ob 17.00. Informacije o tečaju in pogojih za prijavo: Majda Korenič, tel.8981357

VIDEO TEČAJ bo ob četrkih predvidoma v Mayerjevi vili v Šoštanju. Tečaj bo vodil kino klub Paka Velenje. Program zajema učenje od osnov snemanja do montaže video filma, prilagojeno uporabnikom video kamere. Predviden začetek tečaja bo 30. novembra ob 17.00. Informacije o tečaju in pogojih za prijavo: Majda Korenič, tel.8981357

PLESNI TEČAJ. Plesni tečaj sicer že poteka, zato bomo vpisovali vse zainteresirane pare informativno, tako da se bodo lahko vključili v naslednjem terminu. Informacije o tečaju in pogojih za prijavo: Milena Lah, tel.1280

Korzika - otok kontrastov

Začetek septembra je naš termin za večdnevno potovanje v tujino, za spoznavanje drugih dežel in gorstev. Po Grčiji in Siciliji, kjer smo se povzpeli na njihove najvišje vrhove, smo se letos namenili nadaljevati pot po Sredozemlju do Korzike, najbolj goratega otoka, ter obiskati njegov najvišji vrh Monte Cinto (2708 m).

Povprečna nadmorska višina otoka je prek 600 m. Sestavljen je pretežno iz starih kamenin, predvsem iz granita, le na skrajnem južnem delu se pojavi apnenec. Skoraj po sredini otoka se vije od severa, kjer so tudi najvišje gore, proti jugu visok gorski greben. Korzika je bila geološko povezana s celino, kajti kamenine so enake kot v Provansi (Francija). Ima precej vode in kar nekaj rek teče v globokih soteskah proti morju. Zaradi tega je več kot polovico otoka poraščenega z gozdovi. V severnem višjem delu tudi sneži in imajo smučišča. Obale je 1075 km in je zelo razčlenjena, na vzhodu nižja, s čudovitimi plažami, na zahodu bolj strma.

Po nočni vožnji z novim in zelo udobnim avtobusom smo v jutranjih urah prispeli v veliko pristanišče Livorno, kjer nas je že čakal trajekt. Urška, naša znanca z lanskega izleta, prima punca in dobra vodička, je skrbela za naše dobro nočno počutje in nas sproti seznanjala z itinerarjem. Pred vkrcanjem smo načeli ogromne količine hrane in pijače, ki smo ju tovorili s sabo. Po štiriurni vožnji smo pristali v Bastiji, starem

mestu s 45.000 prebivalci, kjer je skoncentrirano 60 odstotkov gospodarske moči otoka. Med drugo svetovno vojno je bilo precej poškodovano. Pot nas je nadalje vodila z vzhodnega dela otoka proti zahodu, v majhno mesto Calvi, rojstni kraj Krištofa Kolumba. To dejstvo je bilo za nas kar precejšnje presenečenje, kajti mislili smo, da je bil rojen v Genovi. Ogleдали smo si Citadelo s kasarno tujske legije.

Do Calacuccie, kraja našega prvega prenočevanja, smo morali premagati zares divjo sotesko z ozko cesto ob reki Golo. Šofer Miran je izvajal prave mojstrovine z volanom, naše glasno komentiranje srečevanj z nasproti vožečimi vozili in kdaj pa kdaj glasen vzklik "ups", ko je bil s kolesi že skoraj na robu cestišča ali pa komaj kak centimeter oddaljen od navpičnih bočnih skal, ga ni motilo. Ko smo končno po dveh urah vožnje in sedmih kilometrih prispeli do akumulacijskega jezera, se dolina Niolo razširi. To je tudi izhodišče za vzpone na najvišje vrhove.

Po prespani noči v hotelu, ki je bil bolj podoben planinski koči (ampak lastnica peče slastne rogljiče - croisante), smo se še v rano jutru, v temi, odpravili proti Monte Cintu. V lepem, sončnem vremenu smo ga brez težav tudi osvojili, čeprav je bilo za nekatere hoje že kar preveč. Pri večerji je bilo razpoloženje zares tapravo: proslavili smo uspešno vrnitev z dokaj zahtevne gore in rojstni dan naše Milene, ki zna dodati še nekaj soli k boljši zabavi. Pozdraviti je bilo treba tudi nekaj neprijetnih žuljev, zmasirati boleče mišice in oskrbeti sončne opekline.

Naslednji dan smo nadaljevali pot po dolini proti izviru reke Golo. Na prevalu Col de Vergio (1477 m) smo opazili krajše smučišče z napravami za umetno zasneževanje. Sicer je ta del otoka zelo poraščen z gozdom, kjer je največ bora in bukve. Zelo veliko je tudi pravega kostanja, ki ga uporabljajo za prehrano (tudi za sladoled). Po teh gozdovih in tudi cestah se prosto sprehajajo napol divje svinje.

Včasih se morajo avtomobili celo ustaviti, da jih ne povozijo.

Cesta s prelaza proti obmorskemu Portu je vsekana v strmo pobočje visoko nad kanjoni in šofer ne sme niti za hip pomisliti na vrtoglavico. Postanek v Portu, ki ga straži mogočna stara trdnjava, je bil osvežujoč: kopanje na prodnati plaži, s kamni nešteti čudovitih barv, debeline oreha in... uh, kako prija božanje teh kamnov po vročih podplatih.

Vendar vožnje po zavutih, ozkih in prepadnih cestah še ni bilo konec. Že kar takoj za Portom v smeri proti Ajacciu se pričinja nacionalni park Chalanche. To je obsežno skalnato področje iz granita in porfirja, ki sta ga erozija in igra narave oblikovali v fantastične oblike. Večerno sonce jih obarva v rdeče-rjavo kombinacijo pastelnih barv, doda še nekaj zelenila makije (korziško trnovito grmovje, ki ga je ogromno po celem otoku), globoko spodaj v fjordih pa se vse to zrcali v modrini neskončnega Sredozemskega morja. Kraj za romantike, ki uživajo v pristni naravi.

Ajaccio, glavno in največje mesto na otoku, je rojstni kraj Napoleona Bonaparta. Seveda smo se podali v Napoleonovo hišo, kjer je sedaj muzej. V mestu sta dva večja spomenika v njegovo čast in slavo. V mestnem središču smo opazovali zanimivo obrezovanje starih vej na palmah in nato njihovo brušenje in obdelavo.

Popotovanje proti jugu otoka je bilo za kratek čas ustavljeno v mali vasi San Pietro, kjer smo obudili spomin na nekaj naših znancev, ki so tragično preminuli decembra 1981 v veliki letalski nesreči na pobočju gore nad vasico. V vaški cerkvi, kjer je vgrajena spominska plošča, smo tiho, s solzami v očeh, vendar ubrano zapeli: Lipa zelenela je...

Popoldan smo se pripeljali v bližino mesta Propriano. Tu se v morje izliva manjša reka, ki je ustvarila precej velik nanos proda. Skozi njega se vije v velikih meandrih. Sestava proda je zelo zanimiva in je zame najlepša plaža, kar sem jih videl v svojem življenju: to so drobni barvni kamenčki in kristali v velikosti 1-4 mm. Za delček se je po našem odhodu, po osvežujočem kopanju v čisti sredozemski vodi, zmanjšala količina proda, kajti naše prazne steklenice smo napolnili z njim.

Jug otoka zavzema čudovito mesto Bonifacio, ki se je ugnedilo visoko na skalni planoti nad strmimi klifi (do 60 m), ki se zajedajo daleč v morje. Ogled mesta od spodaj, z morja, na majhni pozibavajoči se barki, je prav tako zanimivo kot ogled mesta na vrhu. Velja za eno najslikovitejših mest Sredozemlja, jahtno пристanišče pa celo za najlepše na svetu. V klifih pod mestom in v okolici je morska voda izdolbla mnogo jam. V eni jami pod mestom je izvir

sladke vode, ki zadostuje za 2700 prebivalcev mesta.

Zadnje spanje na otoku smo doživeli v skrajšani obliki v bližini turističnega mesta Porto Vecchia. Noč je bila kratka, ker smo se udeleženci izleta za večerjo oblekli in po njej igrali... korziške pastirje, ki so v notranjosti še kar številni. Med njimi je še danes zelo živa vendetta - krvno maščevanje. Naši pastirčki so z mnogo izvirnosti in odličnimi idejami prikazali, kako lovijo divje svinje, ribe v bazenu, prenašajo težka bremena s hriba na hrib. Skratka, zelo zavzeto in nazorno smo se igrali, nekateri so v vnemi pristali celo v bazenu. Preživeli smo čudovit zabavni večer, ki bo ostal še dolgo v lepem spominu.

Sardinija je oddaljena od Korzike samo 12 km ali 1 uro plovbe s trajektom in je mnogo bolj turistično urejena. Podpira visok turizem, čeprav so urbanistični predpisi precej strogi: vile ne smejo biti višje, kot je okoliško drevje ipd. Korzičani se bolj navdušujejo nad robinzonskim počitništvom. Tudi ceste so širše in boljše. Imajo ogromne nasade plutovcev. Prenočili smo v večjem mestu Alghero, ki ima kilometre peščenih plaž. Mesto zaživi šele zvečer in vse trgovine so odprte pozno v noč - kakšno nasprotje z Ajacciom. Obiskali smo mesto Sassari, kjer stoji velik kip cesarja Emanuela, združitelja Italije. Kopalimo se na razvpiti in svetovno znani plaži Costa Smeralda, ki je skoraj v celoti v zasebni lasti in je znana po beli mivki. Plaža je dolga

okrog 55 km in ima približno 80 večjih in manjših zalivov. In samo na dveh se je navadnim smrtnikom dovoljeno kopati. Sicer pa ima severni del Sardinije, ki smo ga obiskali, mnogo lepih, mondenih plaž. Srečali smo tudi nekaj nurangov, to je starih, okroglih bivališč staroselcev, ki so bili zgrajeni 7000 let pred našim štetjem. Fotografirali smo se pred slonom, ki je nastal iz velike vulkanske skale in sta ga veter ter erozija oblikovala v navedeno obliko.

Zvečer smo se v pristanišču Olbia vkrcali na trajekt in se predali nočnemu pozibavanju (spomini na otroška leta) v majhnih kabinah in prijetno zaspali. V Livornu, kjer smo zjutraj pristali, nas je pričakalo oblačno nebo, kakršnega smo že skoraj pozabili, kajti ves teden smo imeli zelo vroče vreme. Po ogledu poševnega stolpa v Pissi, ki ga sedaj sanirajo, smo se namenili naravnost proti domu, v močan naliv, ki nas je spremljal s presledki celo pot.

Vsi udeleženci tega izleta se strinjamo, da je izlet čudovito uspel, da smo se prijetno zabavali. Lahko si ogledate fotke na oglasni deski.

Naslednje leto zopet potujemo, najverjetneje v Pireneje in zopet ob Sredozemskem morju. V načrtu Planinske sekcije Premogovnika je zapisanih mnogo lepih in prijetnih izletov - lahko si ga ogledate na straneh elektronske pošte pod "Novice" -, na katerih si nabiramo zdravja in novih energij za boljše delo in počutje. Zatorej - pridružite se nam.

Vtise strnil in zapisal Franc Maršnjak

Moj dan na Monte Cintu

Močno trkanje na vrata in Urškin prijazen "Dobro jutro, vstati bo treba" predramijo moje otopele čute. Kratka minutka in že sem orientirana: ura je pet zjutraj, je ponedeljek, 11. septembra 2000, sem v Calacucui, na Korziki. Čez dobre pol ure moram sedeti na majhnem odprtem poltovornem kamiončku, ki naj bi me s še ostalimi "desetimi najslabšimi" (tako smo se poimenovali zato, ker smo bili prva skupina za prevoz) planinci premogovniške sekcije odpeljal v podnožje 2708 m visoke gore Monte Cinto.

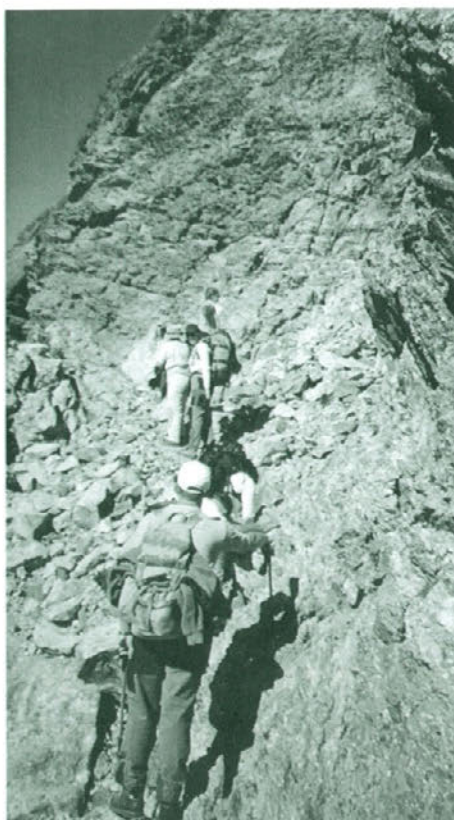
Najprej izpolnim obljubo, ki sem jo dala doma, in šele sedaj odprem pisemce, ki ga že tri dni nosim s sabo. Gane me pozornost mojih, za trenutek me prevzamejo spomini.

Še med oblačenjem razmišljam o vožnji, ki me čaka, saj je naš šofer Stefano očitno -pa tako nisem sklepala le jaz - velik ljubitelj dobre kapljice, kar nam je dokazal prejšnji večer.

Vožnja, ki bolj spominja na prevoz živine, je pravzaprav prijetno doživetje. Pogum v temnem mrzlem jutru si na odprtem kamionu, trdno stisnjeni, dajemo s petjem Kekčeve pesmi, ki pa po makadamski cesti, polni lukenj, izzvenci dokaj čudno. Toda prvi svit mi utrdi prepričanje, da mi je že ta vožnja lepo darilo za ta dan.

Po polurni vožnji prispemo na končno postajo. Že pred odhodom na Korziko sem se trdno odločila, da vrha Monte Cinto ne bom osvojila. Svoje prepričanje sem utemeljevala s pomanjkanjem kondicije, s trditvijo, da ne iščem adrenalinskih užitkov, da ne maram skal in še in še. Zato s polno dušo uživam ob vzhodu sonca in žarkov, ki skale blizu nas škrlatno obarvajo. Veselim se, da je do kočice tri ure hoje, od tam pa se bodo ostali podali še na dobri dve uri poti do vrha, nekaj pa nas bo dan preživelo pri koči.

Ker smo "najslabši", imamo veliko prednosti pred ostalima dvema skupinama, ki sta morali počakati na Stefanov prevoz. Zato hodimo

zlagoma in spotoma opazujemo in vdihavamo čudoviti vonj makije. Vedno bolj verjamem besedam Napoleona, da bi z zaprtimi očmi spoznal Korziko po njenem vonju.

Komaj po polurni hoji se moški del naše "najslabše" skupine oglasi: "Koča!" Koča pa ni tisto, kar smo pričakovali. To je zloženo kamenje, pokrito z ravno streho, ki ima sicer okna in vrata in tudi polno mladih fantov in deklet, ki so nas prijazno pozdravili. Nikakor pa to zame ni nekaj, kjer bi ostala štiri ure in čakala, da se ostali vrnejo z gore.

Pot do kočice je bila več kot lahka, tudi naprej ne izgleda naporna, zato se skoraj prva odločim, da grem naprej. Droben nasmeš na Miranovih ustnicah mi sicer pove, da je v to bil prepričan že doma, toda ne odreagiram. Pričnemo se vzpenjati, nekje daleč spodaj že tudi vidimo drugo skupino, ki se nam približuje. Brišem si prve kaplje potu, gledam v kamen pod nogami, moje misli pa so nekje drugje.

Pot, po kateri hodimo, je označena s tibetanskimi možici in Marjana mora že kaj kmalu skrbno paziti, da ne zaidemo. Vedno bolj je strmo, vedno bolj je nepregledno. Ustavimo se in iščemo pot. V levo je strma

skala, ki izgleda neprehodna, v desno so nas prehiteli Francozi, ki nam sporočijo, da tam ni poti. Ustavimo se in počakamo Miha, ki hodi z drugo skupino. Po kratkem raziskovanju poti ugotovi, da je prava pot na levo, v navidez neprehodni del.

V možganih mi opozorilno zazvoni, da je pot zame prenaporna, da je še čas, da se umaknem. "Vrniva se", me vzpodbuja še ena udeleženka, ki ima nedvomno več izkušenj kot jaz. Toda nekaj me vleče naprej, čeprav vidim, da bo pot treba nadaljevati z vsemi okončinami, moja leva rama pa po poškodbi nikakor ni več sposobna premagovati takšnih naporov.

Oporo za nadaljevanje iščem tudi v podatku, da pot tehnično ni zahtevna, zato upam, da je le delček poti takšen, da moram uporabiti tudi moč leve roke. Toda za prvim delom se pojavi drugi, pa tretji, pa... Za vrnitev je prepozno. V skalah razmišljam, kaj mi je tega treba. S sabo nosiva telefon, Miran mi prebere prvo sporočilo, otožno se nasmehnem, rahlo sem jezna sama nase, pomislim na svoje doma, bolečini v levi roki se pridruži krč v desni nogi. Prehiti me druga skupina, prehiti me tretja skupina, zadaj nas ostaja le še šest, pet, vrha pa nikjer. Ko nekje med samim kamenjem počivamo in ne vidimo tistih, ki so nas prehiteli, se vrne Miha z vrvo v roki in nas prav lepo potolaži: "Samo tule so skale, potem je kamenje, naprej je pa tako kot tu."

Ta tolažba nam sicer sproži val smeha, obenem pa mi skoraj pobere vso voljo, saj so bolečine že prav zoprne. Toda počitek, čaj in jabolko, pa masaža z miosprayem in Jožetove vzpodbudne besede naredijo svoje - pot nadaljujem. Novo sporočilo prek telefona, moj srečen nasmešek, nova energija za nadaljevanje poti.

Še malo in še malo, pa že zaslišim veselo pesem z vrha, že zagledam vse naše in spoznam - uspelo mi je. Stiski rok, objem in hvala vsem.

Na ta dan pred 53. leti sem bila rojena; Monte Cinto, njegovo doživetje, želje in čestitke med potjo, na vrhu in zvečer v dolini, pa so neizbrisno darilo za moj rojstni dan.

Milena Ahtik

Prvi krog je zaključen

Znova so se srečali beli in črni rudarji

30. septembra so v Trbovljah potekale 6. mednarodne igre belih in črnih rudarjev. Od leta 1995, ko so bile prve igre na Madžarskem in tako postale mednarodne, se jih udeležujejo ekipe šestih podjetij: treh madžarskih ter Nafta Lendave, Rudnikov Trbovlje Hrastnik in Premogovnika Velenje. Vsi kraji so dosedaj že bili gostitelji in tako je prvi krog iger zaključen.

Udeleženci so se v Trbovljah pomerili v malem nogometu, šahu, kegljanju, streljanju z zračno puško, pikadu in ribolovu, izven konkurence pa letos tudi v balinanju. Rezultati niso bili najpomembnejši, saj je šlo predvsem za druženje, pa vendar naj jih izdamo. Letos je pokal osvojilo naše podjetje, ki je zmagalo kar v treh panogah, in sicer v streljanju z zračno puško, pikadu in ribolovu. V malem nogometu je bila naša ekipa druga, šahisti so bili tretji, kegljači pa peti. Na drugo mesto so se uvrstili tekmovalci iz RTH Trbovlje, tretji pa so bili tekmovalci iz madžarskega premogovnika Eromu.

Igre organizirajo sindikati podjetij in njihovi predstavniki so srečanje izkoristili tudi za izmenjavo izkušenj, za pogovore o sindikalnem delu, težavah pa tudi o prihodnosti omenjenega srečanja. Ugotavljali so, da so srečanja na Madžarskem na drugačnem nivoju kot tista v Sloveniji in da nekoliko ovire predstavlja komuniciranje med udeleženci, predvsem tistimi iz Velenja in Trbovelj z madžarskimi predstavniki.

Vendar prihodnost iger ni bila vprašljiva. Na zaključni slovesnosti v Delavskem

domu v Trbovljah, kjer so najboljšim podelili pokale, medalje in priznanja, se je za prireditelja 7. iger v letu 2001 ponudilo madžarsko podjetje. Igre belih in črnih rudarjev torej še bodo, sindikalni predstavniki pa se bodo še srečali in dogovorili o morebitnih spremembah in novostih. /dj/

Odlično smo zastopali barve Premogovnika Velenje.

Tradicionalni teniški turnir

12. septembra je na teniških igriščih TRC Jezero potekal 10. tradicionalni teniški turnir za prehodni pokal Premogovnika Velenje. Udeležba tekmovalcev je bila manjša, kot smo je bili vajeni prejšnja leta, vendar pa so se tisti, ki so se tekmovalca udeležili, resno lotili igre z loparji in rumenimi žogicami. Najbolj zadovoljni so bili, seveda, najboljši. In kdo so bili to?

Pri moških do 40 let je zmagal **Muharem Halilović**, ki je v finalu premagal Vojka Meha in mu tako zagotovil 2. mesto. Tretje in četrto mesto sta zasedla Darko Dimec in Jože Podpečan.

Pri moških nad 40 let je zmagal **Adem Bišič**; v finalnem dvoboju je premagal Mira Jegrišnika. Jože Satler in Mirko Kregar sta zasedla tretje oziroma četrto mesto. V tolažilni skupini je bil prvi Jure Goličnik, drugi Sašo Ovniček, tretje in četr-

to mesto pa sta si razdelila Vito Lukanovič in Marjan Nikolič.

Med ženskami je bila najboljša **Jožica Peterlin**, ki je z zmago v finalu na drugo mesto potisnila Štefko Lesjak. Tretje in četrto mesto sta si delili Dijana Žagar in Irena Klemenčič.

Najboljša v skupini do 40 let

Zmagali so vsi!

V TRC Jezero je v soboto, 23. septembra, potekala zaključna prireditev Slovenija teče za zdravje. Prireditev je bil zaključek olimpijskih in drugih tekov, ki jih skozi celo leto organizirajo v mnogih slovenskih krajih in med katerimi so nekateri teki že tradicionalni.

Omenjene prireditve se je udeležilo okoli 200 tekačev vseh starosti iz cele Slovenije. Tako so bili med njimi osnovnošolci pa tudi stari okoli 70 let. Večina med njimi se redno udeležuje tekov po Sloveniji.

Udeleženci so lahko izbirali med tekom na dve dolžini - 3000 metrov, to je en krog okoli Škalskega jezera, ali 6000 metrov. Zmagovalcev ni bilo ali kot je pred startom dejal župan mestne občine Velenje Srečko Meh, so bili že pred začetkom teka zmagovalci vsi, vsak je tekmoval le sam s sabo in je premagal sebe.

Ob prihodu v cilj so vsi udeleženci prejeli majice Olimpijskega komiteja Slovenije, po teku pa so se v bistroju Oaza okrepčali z golažem in pijačo. Organizator je pripravil tudi žrebanje tekmovalnih kupončkov in med ude-

ležence razdelil okoli 100 praktičnih nagrad.

Z zaključno prireditvijo se je tako končala sezona olimpijskih tekov, ne pa sezona tekov nasploh. In sploh se ni končala sezona rekreacije na prostem, pravzaprav se bo za mnoge nadaljevala brez prestanka.

V to sezono in vsem tekačem se lahko pridružite tudi vi. Prostora v TRC Jezero je veliko, tekaške steze urejene in hladnejše jesensko vreme vabi na prosto. Mnogo ljudi je že spoznalo koristi teka - za zdravje, za boljše počutje, za sprostitve, prijetno utrujenost, nabiranje energije, spoznavanje prijateljev, ki jih družijo tek.

Zato korajžno v trenirke in tekaške copate in na tekaške steze. /dj/

Razpored telovadnic za sezono 2000/2001

dan	čas	kraj	panoga	obrat
torek	17.- 20. ure	OŠ Šalek	rokomet	Premogovnik
	18.- 20. ure	OŠ Topolšica	odbojka	"
	19.- 21. ure	Rdeča dvorana	namizni tenis	"
sreda	18.- 20. ure	OŠ Pesje	odbojka moški	"
	18.30 - 20. ure	OŠ Šalek	odbojka ženske	"
četrtek	19.30 - 21. ure	OŠ Gustav Šilih	rekreacija ženske	"
	19.30 - 21. ure	OŠ Gorica	odbojka	Jama Preloge
petek	18. - 20. ure	OŠ Paški Kozjak	košarka	Premogovnik
	19. - 21. ure	OŠ Anton Aškerc	košarka	Klasirnica
nedelja	19.30 - 21.30	OŠ Livada	košarka	ESD
	8. - 10. ure	telovadnica Šoštanj	rokomet, košarka	Premogovnik

Urnik velja od 1. 10. 2000 do 30. 4. 2001.

Jolanda in Sergej doma

Atletski klub Velenje

Želja vsakega športnika je udeležba na olimpijskih igrah in ta želja se je letos uresničila tudi dvema atletoma AK Velenje. Jolanda Čeplak in Sergej Šalamon sta bila namreč med udeleženci te največje športne prireditve na svetu. Sodelovanje na olimpijskih igrah je največje priznanje za njuno trdo delo, odrekovanja in vloženo energijo v treninge. Poznavalcem atletike je znano, da je atletika garaški šport. Olimpijski komite Slovenije jima je zaupal, saj sta s svojimi dosedanjimi rezultati, posebej pa letošnjimi, dokazala, da sta vredna tega zaupanja.

Oba sta nastopila v štafetah 4 x 400 metrov. Jolanda Čeplak je odlično tekla, saj je skupaj z drugimi članicami štafete postavila nov državni rekord in se uvrstila v polfinale. Kaj pravi k temu uspehu Jolanda? "Vedela sem, da smo dobre, da je polfinale dosegljiv in ta cilj smo dosegle. Zahvalila bi se Premogovniku Velenje, ki mi je dosedaj v moji športni karieri veliko pomagal. Obljubim, da to niso bile moje zadnje olimpijske igre. Moj naslednji cilj pa je dvo-ransko svetovno prvenstvo v Lisboni."

Sergej Šalamon je po vrnitvi domov povedal: "Upali smo na polfinale, ki pa se nam je izmuznil zaradi slabih predaj, kar se v športu pač dogaja. Vendar pa sem bil s svojim tekom zadovoljen. Tudi mene v bližnji prihodnosti čaka nastop na svetovnem prvenstvu v Lisboni. Zahvaljujem se vsem sponzorjem, ki mi pomagajo pri mojem športnem programu."

V.P.

35. kros za pokale Dela

Lep tekaški praznik smo ponovno doživeli 14. oktobra, ko je Velenje gostilo okoli 600 tekačev v reprezentancah iz mnogih slovenskih občin. Na kar zahtevni progi za kros ob Škalskem jezeru so potekali ogorčeni boji za vsako točko, saj je to bilo pomembno za končno vsekipno razvrstitev za pokale Dela.

Mestna reprezentanca Velenja se tokrat ni tako dobro odrezala kot v prejšnjih letih, ko je bila štirikrat zapored vsekipni zmagovalec. Kljub dobrim ekipnim uvrstitvam, ker so tekmovali atleti AK Velenje, jim je zmanjkalo nekaj točk pri mlajših kategorijah tekačev, tako da so zaostali za zmagovalci iz Železnikov in drugovrščenimi Mariborčani.

Seveda pa so se Velenjčani zaobljubili, da drugo leto veliki vsekipni pokal Dela pride ponovno v roke reprezentance občine Velenje.

Za to pa bo treba združiti moči vseh športnikov v občini, kajti le tako je lahko pričakovati dobre rezultate.

V. P.

S kolesi čez deželo dolgega bele-
ga oblaka (2. del)

Uživanje na kolesih

Do Queenstowna pelje cesta mimo ali bolje med sestrskima jezeroma Wanaka in Hawea. Obkrožujejo jih prek 2.000 metrov visoke gore in dajejo jezeroma neko posebno skrivnostnost. Iz kraja Wanaka vodi do več kot sto kilometrov dolgega jezera Wakatipu bližnjica čez gore. Toda ta cesta velja zaradi svoje ozkosti in globokih prepadov kot prepovedana za avtodome. Zato smo se morali ob reki Clutho podati na precej daljšo pot. Ni nam bilo žal. Pokrajina je tudi tu fantastična.

Že pred prihodom v Queenstown smo se odločili za vožnjo z jet boatom. Glede drugih stvari v tej adrenalinski prestolnici dežele pa naj bi odločale cene. Ko smo jih videli, smo si takoj premislili; že te so nam dovolj pognale kri po žilah. Bile so prav nesramne. Bungy jumping od 150 dolarjev naprej, rafting od 130 in tako naprej. Poleg tega je bil slednji precej slabši kot na Soči. Zato smo se odločili le za noro vožnjo z motornim čolnom po brzicah Shotover.

Najbolj nori jet boat na svetu

Stvar poteka približno takole. Predstavljajte si Savinjo z malo več brzicami in precej več vode. Na njej je motorni čoln za kakšnih deset ljudi, ki divja po njej med skalami gor in dol 70 km/h. Z avtobusom so nas in dve Korejki pripeljali do reke, nam dali rešilne jopiče in nekaj napotkov za vožnjo. Nato se je začelo. Divjanje čez brzice, tik ob skalah, obračanje za 360 stopinj in iskanje na videz nemogočih prehodov med skalami v globokem kanjonu.

Toda to še ni bilo nič. Adrenalinholiki kakršni smo, nismo zadovoljni, če stvari ne naredimo še bolj zanimive. Za nas seveda. Voznika čolna smo pričeli zafrkavati, da pri

nas tako počasi vozijo stare mame in zakaj se reklamirajo kot najbolj nori jet boat na svetu, če se vozijo sto metrov od skal. Višek vsega pa je bil, ko smo mu rekli, naj nam da za peljat in videl bo, kako se vozi. Nakar je bilo človeku vsega dovolj. 'Ob skali' je bilo sedaj skoraj 'na skali', opozorilo na obratih je izginilo, hitrost se je drastično povečala. Mi pa smo uživali, se smejali in živahno komentirali. Ko je voznik videl, da nam ni pomoči, je raje odnehal. Bolje to, kot da je razbil čoln. Pri tem smo vsi skupaj pozabili na Korejki, ki sta bili v čolnu. Ženski sta doživeli pravi pekel. Ko sta izstopali iz čolna, sta bili blede kot smrt, se tresli ter bili čisto tiho. Skoraj prepričan sem, da se bosta od sedaj na daleč izogibali takšnih norcev.

Globoko v nacionalnem parku Fiorland leži osmo čudo sveta Milford Sound. Čudovit fjord, obdan z navpičnimi stenami gora. Neprehodni pragozd in vsakodnevni dež so naredili naravne kulise za snemanje filma Jurassic park 2. Od tu so med gorami speljane tudi številne poti po gozdovih do drugih fjordov in zanimivih točk v nacionalnem parku. Najbolj znana je dobrih petdeset kilometrov dolga pot Milford track, ki se konča ob največjem jezeru južnega otoka Te Anau (342 km²).

Zdaj pa na kolesa

Naše potepanje po južnem otoku z avtodomom se je končalo v kraju Bluff na skrajnem jugu. Mesto velja, kot pravijo Novozelandci, za South End of New Zealand. Čeprav je geografsko za nekaj metrov južnejši Slope Point. Bluff je mestece z dva tisoč prebivalci in leži na polotoku, konec katerega je, kakor smo jo mi poimenovali, vetrnica oziroma nekakšen kažipot, ki kaže smer in dolžino do nekaterih mest po vsem svetu. Tako je do Londona 18.958 kilometrov zračne poti, do New Yorka 15.008 itd. Ravno tu se je pričela naša kolesarska pot. Na vetrnici je bila tudi puščica, ki je kazala proti našem cilju Capu Reinga. Poleg kraja je bila napisana razdalja 1.401 kilometer, zračne linije seveda. Kaj pomeni razlika med njo in dejansko potjo, smo dobro dva tedna preizkušali tudi mi.

Začetek poti je obetal prekrasno kolesarjenje. Prvih sto kilometrov je bilo skoraj idealnih. Dokaj ravna cesta, idealno vreme in rahel veter v hrbet. Povprečna hitrost je bila več kot 30 km/h. Toda kmalu so se pričele prve težave, od katerih so bili hribi še najmanjša. Zgodil se je prvi makadam in prvi resnejši padec, ki pa se je na srečo končal brez hujših posledic. Le kolesarjen-

je smo morali za ta dan zaključiti predčasno.

V naslednjih dneh je "biciklanje" potekalo v ustaljenem ritmu. Na pot smo krenili med deveto in deseto uro. Po približno devdesetih kilometrih je bila na vrsti malica in nato še kakšnih 50 ali 60 kilometrov. Vmes še nekaj postankov za WC, tankanje vode in kakšen priboljšek. Končali smo med 17. in 18. uro.

Ob poti na južnem otoku ni bilo ravno veliko mest. Predvsem ne večjih, ki bi štela več kot 1.000 prebivalcev. Konkretna sta bila le dva, že prej omenjeni Christchurch in Dunedin. Slednje je precej zanimivo. Predvsem zaradi svojega pristanišča v zalivu Otago. Mesto je znano tudi po najbolj strmi ulici na svetu. Na njej imajo probleme že pešci, kaj šele ostala vozila. Avtomobili, ki si upajo peljati po njej, so izredno redki.

Zbegani pingvin in leni morski levi

Kot sem omenil, so mesta redka. Prav tako se v njih ne dogaja ravno veliko zanimivega. Tega pa ne morem reči za druge stvari, ki so se dogajale ob poti. Na obali blizu mesta Shag Point smo srečali pingvina, ki se je brezskrbno sprehajal po obali. Njegovega sprehoda je bilo konec, ko smo se s fotoaparati pognali proti njemu. Naše navdušenje nad njim mu ni bilo nič kaj všeč, zato je kmalu postal precej zbežan in prestrašen. Zato smo ga pustili pri miru in se odpravili naprej.

Ko sem že pri živalih, naj omenim tudi kolonijo morskih levov pri Puketi. Bilo jih je ogromno. Več kot sto. Brezvoljno so poležavali po obali in se niso preveč zmenili za smešne kolesarje, ki so skakali med njimi in jih fotografirali. Le če smo se jim preveč približali, so dvignili glavo, pokazali zobe in leno zarenčali. Dvomim, da bi se kateremu ljubilo koga ugrizniti, kajti izgledali so res neverjetno leno.

Redka poseljenost otoka nas je večkrat prisilila, da smo prenočili daleč od naselij. Pa tudi drugače smo se poizkušali izogibati prenočevanju po kampih (te smo večinoma uporabljali le za tuširanje), kajti vse, kar smo potrebovali, smo imeli v avtodomu. Prenočevali smo res vsepovsod. Ob cestah, v hladnih senčnih dolinah, v katere sonce ne posije pred poldnevom, ob rekah, jezerih, sredi gozdov in celo na pokopališču. Nekajkrat smo bili seveda tudi v kampih. Predvsem tedaj, ko smo nujno potrebovali tuš in ko smo si hoteli privoščiti dobro večerjo. Vsi kampi imajo dobro opremljene kuhinje, v katerih je prav prijetno kuhati, predvsem pa je precej lažje pomivati posodo. Poleg tega je tu mogoče oprati umazano obleko in jo posušiti.

Kolesarsko pot po južnem otoku smo končali po prevoženih 1.076 kilometrih v

pristaniškem mestu Picton. Od tu vodi glavna trajektna povezava s severnim otokom. Trajekt vozi do Wellingtona petkrat na dan. Vožnja traja dobre tri ure, odvisno od vremena. Vožnja stane 23 novozelandskih dolarjev na osebo, toda treba je paziti, kajti podjetni domačini ti v trenutku prodajo kakšno drugo, dražjo varianto. Tega problema ni pri ceni za avtomobile. Za njih velja enotna tarifa, glede na velikost in je od 50 do 100 novozelandskih dolarjev. Za kolesa stane prevoz deset nzd, če so v avtodomu pa seveda nič.

Naj se vrnem še malo k Pictonu z okolico. Čeprav je mesto zaradi nizkih hiš po površini precej veliko, šteje le kakšnih 4.000 prebivalcev. Večina jih je zaposlena v pristanišču ali v podjetjih, ki so povezana z njim. V centru mesta so številne restavracije, pubi, trgovine in banke. Da ne bo pomote. Center je le ena ulica, katero omejujeta spomenik lokalnemu junaku na eni in policijska postaja na drugi strani. Okolica je poraščena z gozdom, skozi katerega so speljane ceste do številnih zalivčkov Quene Charlotte Sounda, po katerem je do Tory Chanela speljana tudi trajektna linija. V zalivčkih so pravljične hiše s peščenimi plažami in pomoli, ob katerih so privezana plovila. Takšno počitniško hišo bi imel še jaz, ki se nad temi vrstami preživljanja prostega časa in trošenja denarja ravno ne navdušujem.

Matjaž Kovač

/nadaljevanje v naslednji številki/

Zdravje je naša največja vrednota

Mediteranska dieta

Mediteranski način prehranjevanja je dober primer dobre, uravnotežene in zdrave diete, katere značilnosti so veliko zelenjave, sadja in ogljikovih hidratov. Mediteranska dieta vsebuje malo nasičenih maščobnih kislin, hkrati pa veliko število različnih živil, ki omogočajo, da v dieti uživamo celo življenje in ne le nekaj tednov ali mesecev.

Prav zahvaljujoč takšnemu načinu prehranjevanja prebivalci mediteranskih dežel redkeje obolevajo za boleznimi srca in ožilja. Takšna dieta človeka varuje tudi pred sladkorno boleznijo, preveliko telesno težo, pa tudi pred nekaterimi rakastimi obolenji - rak dojke in debelega črevesa.

Študija sedmih dežel, ki je zajela 12.000 moških, starih od 40-59 let, je pokazala velike razlike v prehrani med prebivalci mediteranskih dežel (Grčija, Italija, Španija), severne Evrope in ZDA.

Dieta, bogata z ogljikovimi hidrati, vlakninami in nenasičenimi maščobnimi kislinami, ki jih najdemo v olivnem olju, je povezana z nizko pojavnostjo bolezni srca in ožilja. Približno 35 odstotkov smrti zaradi rakastih obolenj je povezanih s hrano. Stopnja smrti zaradi rakastih obolenj je večja na severu kot v mediteranskih deželah.

Tradicionalna mediteranska dieta izpolnjuje vse zahteve diet, ki jih svetujemo bolnikom s sladkorno boleznijo. Ogljikove hidrate predstavljajo škrobna živila, bogata z vlakninami, dodatek zelenjave in sadja pa pomaga pri omejevanju vnosa kalorij. Zaradi visoke vsebnosti ogljikovih hidratov, vlaknin, sadja in zelenjave mediteranska dieta vsebuje primerno povprečje kalorij, kar preprečuje pojav debelosti.

Redna telesna aktivnost je prav tako izjemno pomembna pri regulaciji telesne teže.

Kaj sestavlja mediteransko dieto?

Širok izbor sadja, zelenjave, stročnic, orehov in lešnikov v večjih količinah vsak dan. Veliko škrobnih živil, bogatih z vlakninami, kot so špageti, kruh, riž in druga žita ter krompir. Mlečni proizvodi - sir in jogurt. Ribe, perutnina in pustno meso. Olivno olje. Alkohol le v obliki vina ob obrokih.

Mediteranska dieta je torej polna odličnih naravnih jedi, pripravljenih na enostaven način, ki se lahko prilagodijo okusu vsakega posameznika.

Sadje, zelenjava in stročnice

Epidemiološke raziskave kažejo, da dieta z veliko vsebnostjo sadja in zelenjave, predvsem sveže, varuje pred neoplazmami na različnih organih, predvsem na prebavilih in pred hormonsko odvisnimi raki.

Sadje in zelenjava imata protirakotvorno delovanje. Vsebujeta različne protirakotvorne dejavnike - dietne vlaknine, antioksidante karotenoide, vitamin C in E, selen in flavonoide. Antioksidanti v sadju in zelenjavi prav tako varujejo pred oksidacijo LDL in preprečujeta aterosklerozo.

Poskusimo pojesti nekaj zelenjave ali sadja ob vsakem obroku hrane. Tudi to nam bo pomagalo nadzorovati vnos dnevnih kalorij.

Kruh in žita

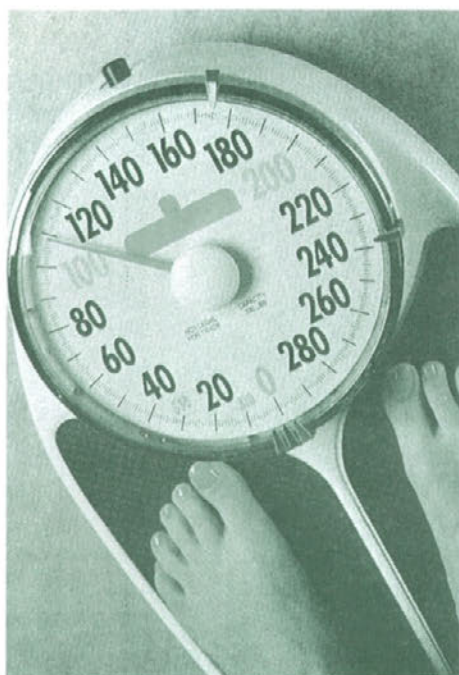
Škrobna živila vsebujejo beljakovine, vlaknine, vitamine in minerale ter le malo maščob. Vsebnost kalorij je majhna, če ne dodajamo sladkorja ali maščob.

Vlaknine urejujejo prebavo, preprečujejo zaprtje in nas varujejo pred vnetji (divertikulitis) in sindromom razdražljivega črevesa. Topna vlakna, prisotna v fižolu, ovsu, grahu in sočivju, pomagajo pri zniževanju holesterola. Žita delujejo močno varovalno pred rakom debelega črevesa, dojke, maternice in prostate.

Olivno olje

Uživanje olivnega olja poveča vnos mononenasičenih maščobnih kislin, hkrati pa zagotavlja zadovoljiv vnos nujno potrebnih polinenasičenih maščobnih kislin. Mononenasičene maščobne kisline zmanjšajo koncentracijo celotnega in LDL holesterola, hkrati pa ne vplivajo na višino HDL, kar izboljša razmerje med dobrim in slabim holesterolom ter pripomore k zmanjšanju hiperlipidemij.

Prisotnost antioksidantov in visoka vsebnost mononenasičenih maščobnih kislin v olivnem olju preprečuje oksidacijo LDL. Tako se zmanjša njegovo posrkanje v stene arterij in tvorba maščobnih oblog.

Dietne mononenasičene maščobne kisline ugodno vplivajo tudi na znižanje krvnega tlaka; na pojav nekaterih rakastih obolenj, varujejo pa nas tudi pred morebitnimi trombozami.

Zdravilne lastnosti rib, perutnine in pustega mesa

Beljakovine v mesu rib, perutnine in pustega mesa so zelo pomembne za rast otrok. Potrebujejo jih tudi nosečnice in doječe matere, saj so osnovna sestavina novo nastajajočega tkiva in pomembne pri tvorbi mleka.

Odrasli potrebujemo manj beljakovin, vendar pa so prav beljakovine nepogrešljiv element pri tvorbi številnih encimov, celičnih struktur in ostalih presnovnih procesih. Ribe, perutnina in pusto meso predstavljajo pomembno živilo z veliko vsebnostjo vitamina B in železa.

Zdravilne lastnosti mlečnih proizvodov

Mlečni proizvodi z nizko vsebnostjo maščob so bogati s kalcijem, ki je nujno potreben za zdrave kosti in zobovje. Poleg tega vsebujejo tudi beljakovine in vitamine skupine B.

Korist za zdravje

Številne raziskave in članki potrjujejo, da mediteranska dieta, v kateri je olivno olje glavna maščoba, prispeva k preprečevanju:

- dejavnikov tveganja za srčno žilne bolezni, kot so motnje v presnovi maščob, povišan krvni tlak in razvoj tromboze,
- koronarne srčne bolezni (primarne in sekundarne),
- sladkorne bolezni,
- debelosti.

Poleg tega obstajajo tudi nedvomni dokazi, da ima mediteranska dieta pomembno vlogo v preprečevanju nekaterih rakastih obolenj.

Zdrava prehrana je pomemben člen zdravega načina življenja

Uživanje zdrave diete, kot je mediteranska, je eden najpomembnejših faktorjev, ki zagotavljajo zdrav način življenja in omogočajo kvalitetno zdravje. Mediteranska dieta je temeljni kamen v preprečevanju bolezni, odvisnih od prehrane.

Poleg ustrezne zdrave prehrane pa moramo biti tudi redno telesno aktivni. Priporočena je aerobna aktivnost (hitra hoja, tek, kolesarjenje, plavanje) v trajanju 30 minut dnevno. Ves čas aktivnosti moramo biti v okviru priporočenih mej srčnega utripa. Poskrbeti moramo tudi za ustrezno telesno težo. Kajenje ne sodi k zdravemu življenju. Izogibati se moramo tudi neugodnih stresnih situacij. Le telesno dobro pripravljeni in psihično umirjeni jim bomo kos.

Izberimo torej dobro hrano in uživajmo v dobrem zdravju.

Janez Poles, dr.med.-internist

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi najinega dragega očeta

Ervina Uranjeka, st.

se zahvaljujema najinim sodelavcem in prijateljem ter predstavnikom sindikata podjetja za tople stiske rok in tolažbo, za podarjene sveče in cvetje ter finančno pomoč.

Ervin Uranjek in Sonja Kugonič

Zahvala

Ob smrti mojega očeta

Franca Gluka

se zahvaljujem sodelavcem v obratu Klasirnica za darovano cvetje in sveče ter izrečena sožalja.

sin Franc

HTZ
I.P., d.o.o.
VELENJE

STROJNI REMONT IN VZDRŽEVANJE

Celje - skladišče

D-Per

65/2000

5000008318,7

COBISS 0

Ste že preobuli svoj avtomobil?

Po zakonu o varnosti v cestnem prometu morajo imeti motorna vozila montirane zimske pnevmatike do 15. novembra.

Gneča v vulkanizerskih delavnicah bo velika.

Pričakujemo, da bo gneča tudi v naši vulkanizerski delavnici, zato smo se dobro organizirali.

Za vas bomo vsak delovni dan do 16. novembra delali v dveh izmenah, to je od 5. do 22. ure.

Če nam zaupate ključje vašega avtomobila, bomo poskrbeli za njegovo novo obutev, medtem ko boste vi na delu.

Omogočamo vam ugodne plačilne pogoje - na več obrokov z odbitki pri plači - ter nudimo ugodne cene.

Prepričajte se sami!

Obiščite nas v vulkanizerski delavnici
levo od tovarnega vhoda ali pokličite po internem telefonu 12-18.

Na cestah bodo kmalu zimske razmere.
Želimo vam varno vožnjo!